

50 lat
**MIEJSKIEJ BIBLIOTEKI PUBLICZNEJ
W CHRZANOWIE**

Chrzanów 1996

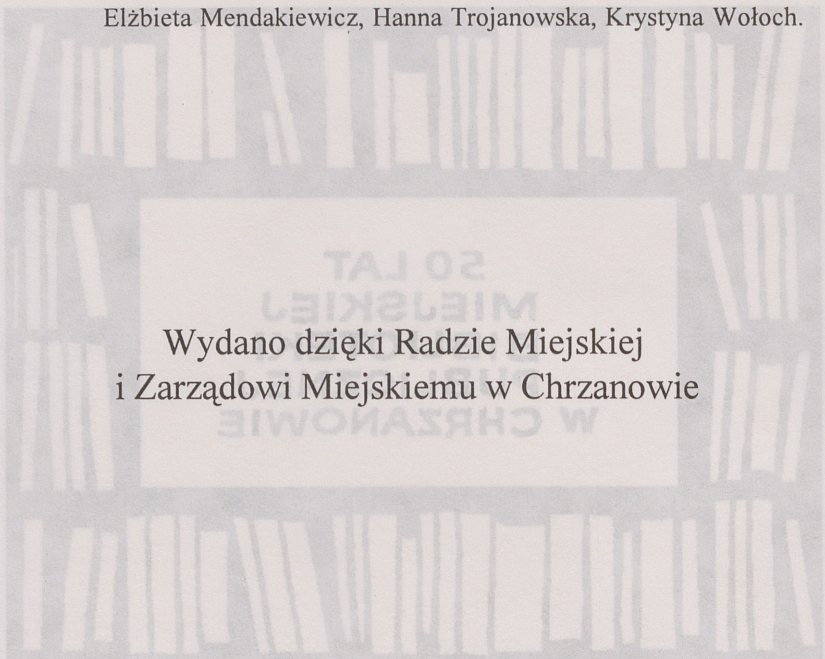
**50 LAT
MIEJSKIEJ
BIBLIOTEKI
PUBLICZNEJ
W CHRZANOWIE**

„Komplet 1”, Chrzanów, ul. Sienkiewicza 11
tel./fax (0-32) 338 41

ISBN 83-904733-1-3

Zespół redakcyjny:

Iwona Firek, Henryka Gębka, Lucyna Kumala, Lidia Kurnik,
Elżbieta Mendakiewicz, Hanna Trojanowska, Krystyna Wołoch.

Wydano dzięki Radzie Miejskiej
i Zarządowi Miejskiemu w Chrzanowie

Wydawca:

„Komplet 1”, Chrzanów, ul. Sienkiewicza 11
tel./fax (0-35) 338 41

ISBN 83-904733-1-3

„Biblioteka... to przybytek na ścieżaj otwarty,
zapraszający każdego w progi:
Wejdz gościu i stań się przyjacielem”

Być może nasza historia posłuży w przyszłości innym, a obecnie zbliży nas jeszcze bardziej do naszych Czytelników.

Spis treści.

A. Wstęp

Część I

- I. Działalność Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Chrzanowie w latach 1946-1975.

Część II

- I. Miejska biblioteka Publiczna w latach 1975-1996.

B. Spis pracowników Biblioteki.

C. Tabele statystyczne.

Biblioteka... to przybytek na ścieżkę otwartą,
zapraszający każdego w drogę;
Wędrówkości i słów się przyjacielem."

Wydano dzięki Radzie Miejskiej

„Komplet 1", Chrzanów, ul. Sienkiewicza 11
tel./fax (0-35) 338 41

ISBN 83-904733-1-3

WSTĘP

50 lat w historii biblioteki to niewiele biorąc pod uwagę czas, lecz 50 lat działalności Miejskiej Biblioteki Publicznej w Chrzanowie to ogrom przemian, wieloletni trud bibliotekarzy, lata lepsze i gorsze, to wreszcie wszystko to, co złożyło się na obecny, ostateczny kształt pracy i wygląd Biblioteki.

Rzeczywiście mamy się czym pochwalić. Jesteśmy ważną i potrzebną instytucją kulturalno-oświatową w naszym mieście, dostępną dla wszystkich bez wyjątku.

Naszym zadaniem, podobnie jak bibliotek w ogóle, jest gromadzenie i udostępnienie książek ze wszystkich dziedzin, upowszechnienie czytelnictwa, kształtowanie kultury społeczeństwa. Jak wskazuje wciąż rosnąca liczba Czytelników korzystających z usług naszej Biblioteki wywiązujemy się dobrze z tego zadania.

Oddając do rąk Czytelników niniejszą publikację pragniemy przybliżyć historię Biblioteki od momentu jej powstania do chwili obecnej, opowiedzieć o jej pracy, pochwalić się osiągnięciami, przypomnieć nazwiska bibliotekarzy. Tegoroczny jubileusz stał się doskonałą okazją do tego, aby i nasza placówka mogła nakreślić i zebrać w całość 50-letni dorobek wielu pokoleń chrzanowskich bibliotekarzy, opierając się na trudno dostępnych materiałach, informacjach i archiwalnych notatkach.

Być może nasza historia posłuży w przyszłości innym, a obecnie zbliży nas jeszcze bardziej do naszych Czytelników.

CZĘŚĆ I

Działalność Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Chrzanowie w latach 1946-1975

Rozdział I

Organizacja i rozwój sieci bibliotek publicznych w powiecie chrzanowskim po 1945 roku.

II wojna światowa na ziemi chrzanowskiej zakończyła się w styczniu 1945 roku. Tuż po wyzwoleniu tych ziem spod okupacji hitlerowskiej, przystąpiono do likwidacji skutków wojny i do budowy nowej rzeczywistości. Zajęto się rozwojem przemysłu węglowego, energetycznego, hutniczego, metalowego. W ślad za budową życia gospodarczego powiatu przystąpiono do organizacji szkolnictwa podstawowego i średniego oraz do tworzenia sieci placówek kulturalno-oświatowych. Dla zaspokojenia potrzeb czytelniczych zaczęto zakładać biblioteki publiczne a także szkolne i związkowe.

Akcję zabezpieczenia zbiorów podjęły władze województwa krakowskiego już przy końcu wojny. W powiecie chrzanowskim akcję tę prowadziła, jako główny koordynator, Komisja Oświatowa powołana z inicjatywy byłego Inspektoratu Szkolnego. Była to praca nader żmudna, bowiem władze okupacyjne zupełnie zniszczyły biblioteki istniejące przed 1 września 1939 roku. Niewielka tylko część książek została uchroniona przez społeczeństwo. Formalno-prawną podstawę do tworzenia i rozwoju bibliotek w Polsce dał Dekret o bibliotekach i opiece nad zbiorami bibliotecznymi z 17 kwietnia 1946 roku.

Zgodnie z ogólną tendencją rozwoju sieci bibliotek o charakterze powszechnym w Polsce Ludowej kształtował się rozwój sieci bibliotek publicznych w powiecie chrzanowskim poprzez założenie Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej i organizację sieci bibliotek zgodnie ze statutem administracyjnym miasta, które do czerwca 1975 roku było miastem powiatowym w województwie krakowskim.

Zaraz po wyzwoleniu Chrzanowa przystąpiono do gromadzenia książek, głównie pochodzących z darów, celem założenia biblioteki publicznej. Otwarcie Powiatowej Biblioteki Publicznej nastąpiło w marcu 1946 roku. Siedzibę swą miała w budynku Domu Kultury przy alei Lenina 24. Lokal biblioteczny był niewielki, składał się

z wypożyczalni i czytelní. W chwili otwarcia zgromadzono w nim 360 woluminów. Wcześniej, bo już w II kwartale 1945 roku istniała w Chrzanowie biblioteka miejska z liczbą 617 tomów. Połączenie obu bibliotek nastąpiło 4 czerwca 1947 roku. We wrześniu 1949 roku zakończono w powiecie chrzanowskim, prowadzoną od 1948 roku w skali ogólnokrajowej, akcję organizowania sieci bibliotek gminnych. Dzięki tej akcji z końcem 1949 roku w powiecie chrzanowskim oprócz biblioteki powiatowej i pięciu bibliotek miejskich (w Chrzanowie, Szczakowej, Jaworznie, Krzeszowicach, Trzebini) działało:

- 7 bibliotek gminnych (w Babicach, Chełmku, Nowej Górze, Libiążu, Tenczynku, Trzebini, Alwerni),
- 63 punkty biblioteczne.

Na szczególną uwagę zasługuje biblioteka w Kwaczale (gmina Alwernia), która istnieje tam od 1948 roku, tj. od roku, w którym właściciel Kwaczały Józef Patelski przekazał mieszkańcom gromady swój cenny księgozbiór.

Już w 1966 roku sieć bibliotek tak się rozrosła, że każda jednostka administracyjna w powiecie posiadała własną placówkę biblioteczną, a ponadto w niektórych gromadach istniały 2 - 3 filie biblioteczne.

W maju 1975 roku, czyli tuż przed reformą administracyjną, Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna w Chrzanowie liczyła 37 bibliotek. Były to:

- 1 biblioteka powiatowa i miejska w Chrzanowie,
- 5 bibliotek miejskich (Krzeszowice, Trzebinia, Jeleń, Chełmek, Libiąż),
- 10 bibliotek gminnych (Alwernia, Babice, Byczyna, Lgota, Młoszowa, Nowa Góra, Płaza, Rudawa, Tenczynek, Wola Filipowska),
- 5 filii miejskich (3 w Chrzanowie, 2 w Trzebini),
- 16 filii wiejskich (5 w Alwerni, 1 w Babicach, 2 w Chełmku, 1 w Libiążu, 3 w Krzeszowicach, 1 w Tenczynku, 2 w Trzebini, 1 w Chrzanowie).

Ponadto istniało w powiecie chrzanowskim 36 wiejskich punktów bibliotecznych. Jeśli chodzi o biblioteki specjalistyczne, to były tylko dwie takie placówki, a to: filia dla dzieci założona w 1956 roku w Chrzanowie oraz filia literatury społeczno-politycznej założona w 1974 roku przy Komitecie Powiatowym PZPR.

Cele i zadania Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Chrzanowie formułował Statut opracowany na podstawie Zarządzenia Ministra Kultury i Sztuki nr 109 z 2.11.1970 roku, a zatwierdzony Uchwałą Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Chrzanowie 29 listopada 1973 roku. Określał on organizację i szczegółowy zakres działania biblioteki. Przewidywał powstanie działów: gromadzenia i opracowania zbiorów, udostępniania zbiorów i informacji, instrukcyjno-metodyczny, organizacyjno-administracyjny, gromadzenia i obsługi terenowej dla sieci bibliotek.

W rzeczywistości jednak nie istniał dział gromadzenia i opracowania zbiorów oraz dział organizacyjno-administracyjny. Wszelkie prace wchodzące w zakres tych działów wykonywali przez cały czas instruktorzy, dyrektor oraz kierownicy wypożyczalni głównej i filii dziecięcej.

Działalność bibliotek w dużej mierze jest uzależniona od sytuacji lokalowej oraz posiadanego wyposażenia. Niestety, w powiecie chrzanowskim nie zapewniano nowo zakładanym placówkom odpowiednich warunków. Trudna sytuacja lokalowa wyrażała się nie tylko w braku budownictwa bibliotecznego, ale głównie w cisnocię pomieszczeń, którymi dysponowały biblioteki. W 1957 roku na 1 placówkę biblioteczną przypadało średnio 28 m² powierzchni, w 1962 roku - 25 m², a w 1974 roku - 50 m². Biblioteki w znikomej tylko części mieściły się w budynkach samodzielnych. W 1974 roku były zaledwie 3 takie biblioteki. Pozostałe zajmowały pomieszczenia wynajęte i przystosowane do ich potrzeb. W wyjątkowo trudnej sytuacji lokalowej znajdowała się Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna, która jako biblioteka centralna pełniła dwoistą funkcję: z jednej strony jej zadaniem było jak najpełniejsze obsłużenie czytelników miasta Chrzanowa i najbliższych okolic, z drugiej - funkcje zarządzające siecią w powiecie. Jednostka główna znalazła pomieszczenia w nowo wybudowanym Ośrodku Kultury i Sportu. Zajmowała w nim od 1967 roku aż do 1992 roku 127 m² powierzchni, na którą składała się: wypożyczalnia dla dorosłych, czytelnia z 18-ma miejscami, pokój dyrektora oraz pokój przechodni, w którym pracowali instruktorzy. Biblioteka powiatowa nie posiadała żadnego zaplecza magazynowego, sali odczytowej, miejsca do opracowania księgozbioru.

W 1974 roku opracowany został program użytkowy budowy biblioteki centralnej, który jednak nie został ujęty w planach inwestycyjnych przestrzennego zagospodarowania miasta Chrzanowa.

Sprawa wyposażenia bibliotek również nie przedstawiała się najlepiej (brak urządzeń tzw. małej mechanizacji, sprzętu audio-wizualnego, telefonów) nie mówiąc już o właściwej ilości i jakości sprzętu w wypożyczalniach i czytelnich.

Kolejnym podstawowym czynnikiem, który decydował o rozwoju czytelnictwa i prawidłowym funkcjonowaniu Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej była jej *kadra bibliotekarska*. Liczba pracowników działalności podstawowej zwiększyła się wraz z rozwojem sieci z 35 (w tym 12 pełnych etatów) w 1954 roku do 52 (w tym 22 osoby na pełnych etatach) w 1974 roku.

Faktem negatywnym w zakresie zatrudniania była od początku nadmierna fluktuacja pracowników powodowana niskim uposażeniem tej grupy zawodowej, wzrastającymi wymaganiami, popołudniowymi i wieczornymi godzinami pracy. Tylko w okresie 1968 - 1974 odeszło z pracy 12 osób zatrudnionych na pełnych etatach.

Stan wykształcenia pracowników w 1974 roku nie przedstawiał się zadawalająco: 2 osoby posiadały wykształcenie wyższe (niebibliotekarskie), 47 osób posiadało wykształcenie średnie (w tym bibliotekarskie miało 16 osób), 3 osoby legitymowały się wykształceniem podstawowym. Tak więc 69% ogółu zatrudnionych nie miało żadnych kwalifikacji fachowych.

W 1974 roku rozmieszczenie pracowników działalności podstawowej zatrudnionych na pełnych etatach przedstawiało się następująco:

- Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna liczyła 8 osób (w tym: 1 kierownik, 3-ch instruktorów, 1 pracownik administracyjno-biurowy od 1974 roku, 3-ch pracowników w dziale wypożyczeń),
- Miejska Biblioteka Publiczna w Krzeszowicach zatrudniała 1 osobę,
- Miejska Biblioteka Publiczna w Trzebini zatrudniała 2 osoby,
- Miejska Biblioteka Publiczna w Libiążu zatrudniała 2 osoby,
- Filia dla dzieci w Chrzanowie zatrudniała 2 osoby,
- gminne biblioteki publiczne zatrudniały 7 osób.

Niepełnozatrudnieni stanowili 57,7% ogółu bibliotekarzy. Na wsiach zatrudnieni w niepełnym wymiarze godzin stanowili 70% ogółu. Rozwój bibliotek uzależniony był również od środków finansowych im przyznanych.

Budżet Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Chrzanowie wzrósł z 452,7 tys. zł. w 1957 roku do 1.784 tys. ówczesnych złotych w 1974 roku. Osobowy fundusz płac stanowił:

w 1957 roku - 43% całości, w 1974 roku - 35% całości wydatków. Na zakup książek wydano: w 1957 roku 24% całości budżetu, w 1974 roku - 29%.

Ważnym dla rozwoju bibliotek był rok 1968. Okres od momentu ogłoszenia Dekretu do 1968 roku, tj. do momentu ukazania się Ustawy o bibliotekach nazywany jest w literaturze przedmiotu okresem odbudowy i tworzenia podstaw nowoczesnego bibliotekarstwa. Zaś okres po 1968 roku - to lata już dynamicznego rozwoju bibliotek. Niestety, nie dotyczyło to bibliotek powiatu chrzanowskiego, bowiem żaden z czynników, który decyduje o efektach ich pracy, nie poprawił się w sposób widoczny.

Rozdział II

Zbiory i procesy biblioteczne w Powiatowej i Miejskiej

Bibliotece Publicznej w Chrzanowie.

Skuteczna organizacja i upowszechnianie czytelnictwa jest możliwe wtedy, gdy biblioteki posiadają dostateczną liczbę zbiorów.

Liczba książek Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Chrzanowie wzrosła z 54.659 tomów w 1950 roku do 287.941 - w 1974 roku (czyli ponad pięciokrotnie).

Zakup nowości był głównie uzależniony od przyznawanych funduszy. I tak w latach 1955 -1960 rocznie na zakup książek wydawano średnio 160 tys. złotych. W 1961 roku przyznano zaledwie 109 tys. zł. W 1966 roku środki zostały zwiększone do 314 tys. zł., a w 1974 roku wyniosły 522 tys. ówczesnych złotych.

Sam wzrost liczby księgozbioru nie mówi wiele o prawidłowości gromadzenia zbiorów.

Za pomocą obliczenia wskaźnika określającego liczbę woluminów na 1000 mieszkańców i wskaźnika zakupu nowości możemy wysnuć wnioski, czy zbiory odpowiadały właściwemu zaspokojeniu potrzeb czytelniczych mieszkańców i prawidłowemu rozwojowi czytelnictwa.

Poziom nasycenia powiatu książką wskazuje więc praktycznie wskaźnik określający liczbę woluminów przypadających na 1000 mieszkańców. Wynosił on: 765 woluminów na 1000 mieszkańców w 1957 roku i 1.824 woluminów na 1000 mieszkańców w 1974 roku,

co świadczy o prawidłowości działania Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Chrzanowie (bowiem przyrost zbiorów wyprzedzał przyrost ludności).

Oczywiści mowa tu wyłącznie o gromadzeniu książek. Zbiory specjalne nie były gromadzone w żadnej z bibliotek powiatu.

Minister Kultury i Sztuki Zarządzeniem Nr 14 z 14.02.1971 roku w sprawie wskaźników zaopatrzenia bibliotek publicznych w nowości wydawnicze w latach 1971 - 1980 ustalił, że dolna granica tego wskaźnika nie powinna być niższa niż 13 woluminów w każdym roku na każde 100 mieszkańców. Wskaźnik ten w powiecie chrzanowskim wynosił 10,6 w 1971 roku, 12,1 w 1974 roku.

Wydatki na zakup książek były planowane ogólnie, ale czy wykorzystywano w całości przyznane na ten cel fundusze, tego niestety nie wiadomo.

Ze wzrostem ilościowym zbiorów następowały również zmiany w ich strukturze w zależności od polityki bibliotecznej państwa, asortymentu na rynku wydawniczym oraz potrzeb środowiska.

W pierwszych latach powojennych, ze zrozumiałych względów nie zwracano większej uwagi na to zagadnienie. Sprawozdania GUS-u dopiero od 1957 roku zaczęły uwzględniać strukturę zbiorów (w okresie centralnego zaopatrywania bibliotek nie podawano tego rodzaju danych). W 1957 roku literatura piękna dla dorosłych stanowiła 61,0% ogółu zbiorów, literatura piękna dla dzieci - 19,8%, literatura niebeletrystyczna - 19,2%. W 1974 roku procenty te wynosiły kolejno - 47,0; 27,0; 26,0; gdy tymczasem normy ustalone przez Instytut Książki i Czytelnictwa przewidywały: literatury pięknej dla dorosłych 40 - 45%, literatury pięknej dla dzieci 25 - 30% a literatury popularno-naukowej 30 - 35% księgozbioru.

Źródła nabywania księgozbioru ulegały zmianie. W chwili zakładania bibliotek podstawowym źródłem powiększania zbiorów były dary społeczeństwa. Zakładanym w latach 1948 - 1949 bibliotekom gminnym przydzielała komplety książek Naczelna Redakcja Bibliotek. Od 1949 roku zakup książek ulegał dalszej centralizacji na rzecz Ministerstwa Oświaty, a od 1951 roku był prowadzony przez Centralny Zarząd Bibliotek w ramach Ministerstwa Kultury i Sztuki. Decentralizacja zakupu rozpoczęła się w 1956 roku. Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna w Chrzanowie otrzymała środki finansowe na zakup książek w 1958 roku. Od tego momentu zakupem książek do bibliotek zajęli się instruktorzy. Tylko trzy biblioteki

kupowały sobie książki same. Zakupu dokonywano w miejscowym Domu Książki przeważnie jeden raz w kwartale.

Integralną częścią prac związanych z gromadzeniem i uzupełnianiem zbiorów jest ich systematyczna selekcja, czyli usuwanie z księgozbiorów druków przestarzałych, zniszczonych, uszkodzonych, brudnych.

Pierwszą większą selekcję w podległych Powiatowej i Miejskiej Bibliotece Publicznej w Chrzanowie placówkach przeprowadzono w 1957 roku, w wyniku której wycofano 8.700 książek zbędnych. Największą ilość, bo 12.300 tomów wycofano w 1960 roku. Średni ubytek roczny na skutek selekcji wynosił 4.700 woluminów.

W okresie Polski Ludowej czynności te precyzyjnie regulowały przepisy - zarządzenia, wytyczne, wskazówki - wydawane przez Ministerstwo Kultury i Sztuki.

W czasie scentralizowanego zakupu Powiatowa i Miejska Biblioteka przejęła na siebie opracowanie centralne zbiorów dla podległych placówek. Ponieważ biblioteka powiatowa nie miała działu gromadzenia i opracowania zbiorów, zagadnieniem tym zajmowały się praktycznie instruktorki oraz ci kierownicy bibliotek, którzy sami sobie kupowali książki. Ewidencja zbiorów przychodzących do biblioteki przebiegała zgodnie z obowiązującymi przepisami. Ujmowano je w rejestrach przybytku i opracowywano formalnie i rzeczowo. Opisy katalogowe opracowania formalnego sporządzano ściśle według instrukcji katalogowej, a opis rzeczowy według tablic Uniwersalnej Klasyfikacji Dziesiętnej.

Wszystkie zabiegi związane z gromadzeniem i opracowywaniem zbiorów w bibliotekach zmierzały do jednego celu, jakim było sprawne ich udostępnianie. Biblioteki i filie udostępniały swe zbiory poprzez wypożyczenia do domu, w czytelniach i kąciakach czytelniczych.

Dokładne warunki korzystania z bibliotek określały regulaminy (wypożyczalni, czytelni dla dorosłych, specjalny dla biblioteki dziecięcej). W ewidencji wypożyczeń stosowano w całym powiecie tzw. Kartę czytelnika. Duże znaczenie w procesie udostępniania ma zasada wolnego dostępu do książek. Niestety - w bibliotekach powiatu chrzanowskiego prawie nie stosowana, ze względu na ciasnotę w przeważającej ilości placówek.

O sprawnym udostępnianiu zbiorów bibliotecznych decyduje odpowiednie wyposażenie warsztatu informacyjnego. Głównym jego trzonem jest katalog. I tak biblioteka powiatowa prowadziła katalog

centralny dot. wszystkich zbiorów znajdujących się w powiecie, natomiast podległe jej biblioteki i filie posiadały katalogi alfabetyczne i rzeczowe (opracowane zgodnie z zasadami przyjętymi dla Układu Klasyfikacji Dziesiętnej).

Przy tworzeniu katalogów korzystano z kart centralnie drukowanych: adnotowanych kart Biblioteki Narodowej i kartkowego katalogu nowości.

Rozwój sieci bibliotek w powiecie, a co za tym idzie wzrost liczby czytelników, powodowały, iż liczba wypożyczeń w poszczególnych latach systematycznie wzrastała (od ok. 180 tys. w 1951 r. do ponad 600 tys. w 1974 roku). Okres rozwoju wypożyczeń będzie pełny, jeśli weźmiemy pod uwagę jego strukturę i porównamy ze strukturą zbiorów znajdujących się w bibliotekach powiatu chrzanowskiego. I tak: literatura piękna dla dorosłych stanowiła w 1957 roku 61% całości, w 1965 roku - 55% całości, w 1974 roku - 47% całości, gdy tymczasem wypożyczenia stanowiły kolejno: 54%, 49%, 43%.

Literatura piękna dla dzieci stanowiła w 1957 roku 20% całości, w 1965 roku 24% całości, w 1974 roku 27% całości, a wypożyczenia stanowiły kolejno: 42%, 43%, 38%.

Literatura niebeletrystyczna stanowiła w powyższych latach 19%, 21% i 26% całości zbiorów, a wypożyczenia kolejno: 4%, 8%, 19%.

Cyfry powyższe wskazują, że w dziale literatury pięknej dla dorosłych występowała równowaga między zaopatrzeniem, a wypożyczeniami. W dziale literatury popularno-naukowej wykorzystanie było niewspółmiernie mniejsze w stosunku do tego, co w księgozbiorach się znajdowało, chociaż z roku na rok wzrastało zainteresowanie tą literaturą.

Odwrotną sytuację stwierdza się w odniesieniu do książek dla dzieci. Ciągłe wypożyczenia przewyższały tu znacznie zasoby. Istniała więc duża dysproporcja między aktywnością młodych czytelników a ofertą bibliotek w odniesieniu do książek dla dzieci i młodzieży.

Obok wypożyczeń dokonywanych w wypożyczalniach, udostępniano również książki i czasopisma w czytelnich. Niestety liczba odwiedzin w czytelnich była bardzo niska. W 1966 roku zarejestrowano w trzech czytelnich, jakie były w powiecie, 9.906 odwiedzin, w roku 1970 w sześciu czytelnich zarejestrowano 11.564 odwiedzin, a w 1974 roku - zaledwie 5.942.

W 1974 roku było 7 czyteln ze stu czternastoma miejscami. Czytelnie między innymi posiadały: biblioteka powiatowa

z 18 miejscami, filia dla dzieci z 24 miejscami, filia w Kwaczale z 54 miejscami. Tak małą liczbę odwiedzin w czytelniach i do tego jeszcze z każdym rokiem zmniejszającą się wyjaśnić można niewielką ich ilością oraz skromną liczbą miejsc, ale przede wszystkim - poprawą warunków bytowych mieszkańców powiatu. Wzrost zamożności pociągnął za sobą wzrost liczby telewizorów w domach, które zmieniły sposób spędzania czasu wolnego.

Analizując sprawę wypożyczeń, należy również uwzględnić wypożyczenia w punktach bibliotecznych.

W 1955 roku było w powiecie chrzanowskim 64 punkty - wszystkie wiejskie, w których wypożyczono 47.352 tomy, co stanowiło 22% ogółu wypożyczeń. Punkty były prowadzone społecznie, toteż kierownicy ich nie dbali o częstą wymianę książek, o właściwy ich dobór. Również ze strony biblioteki powiatowej nie było większego zainteresowania tą formą popularyzacji czytelnictwa. W 1974 roku liczba punktów bibliotecznych spadła do 36, a wypożyczenia stanowiły zaledwie 4,2%.

Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna stosowała również formę wypożyczeń międzybibliotecznych. Niestety, nie była w tym zakresie prowadzona skrupulatnie sprawozdawczość, stąd nie ma możliwości dokonania gruntownej analizy tej formy wypożyczeń.

Z zewnątrz otrzymano: w 1964 roku - 15 książek, w 1966 roku - 35 książek, w 1968 roku - 150 książek, w 1970 roku - 61 książek. Innym bibliotekom wypożyczono: w 1966 roku - 3.065 tytuły, w 1968 roku - 7.243, w 1970 roku - 8.244 książki, co świadczy o zasobności biblioteki powiatowej.

Rozdział III

Rozwój czytelnictwa w Powiatowej i Miejskiej Bibliotece Publicznej w Chrzanowie.

Głównym ośrodkiem organizującym czytelnictwo w powiecie była Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna.

Potrzeby jej użytkowników związane były głównie z rozwojem szkolnictwa wszystkich stopni i z samokształceniem. Liczba czytelników korzystających ze zbiorów biblioteki w powiecie z roku na rok powiększała się. W 1951 roku biblioteki zarejestrowały poniżej 10 tys. czytelników, a w 1974 roku około 27 tys. czytelników. Wskaźnik liczby czytelników w stosunku do ilości mieszkańców w 1951 roku wynosił 6, a w 1974 roku 18,9.

Placówki wiejskie miały ten wskaźnik wyższy od bibliotek znajdujących się w miastach, wynosił on bowiem w 1974 roku - 22. Powodem tego stanu rzeczy była nierównomiernie rozmieszczona sieć biblioteczna w powiecie chrzanowskim. Mianowicie - w miastach 1 placówka obejmowała swoim zasięgiem 2.450 mieszkańców.

Analizując aktywność czytelniczą poszczególnych grup czytelników można stwierdzić, że najczęściej korzystała z bibliotek młodzież w grupie wiekowej do 14 lat, a biorąc pod uwagę strukturę zawodową czytelników PiMBP w Chrzanowie - ucząca się młodzież.

Generalnie można stwierdzić, że wpływy bibliotek rozciągały się bardzo nierównomiernie na poszczególne kategorie społeczne mieszkańców powiatu. Zarówno na wsi, jak i w mieście młodzież stanowiła najaktywniejszą grupę użytkowników bibliotek.

Formy pracy kulturalno-oświatowej w Powiatowej i Miejskiej Bibliotece Publicznej w Chrzanowie.

Podstawowym zadaniem bibliotek jest udostępnienie i popularyzacja książki wśród najszerszych kręgów społecznych, rozbudzanie i kształtowanie nawyków czytelniczych. Potrzeba popularyzacji biblioteki wynika z rosnących potrzeb czytelniczych współczesnego społeczeństwa.

Podstawowymi formami propagandy organizowanymi przez Powiatową i Miejską Bibliotekę Publiczną w Chrzanowie i podległe jej placówki były wystawy, prelekcje, spotkania autorskie, konkursy.

Wystawy - sprawdzona i stała forma propagandy wizualnej - ilustrowały bieżące wydarzenia literackie, społeczno-polityczne i organizowane były we wszystkich bibliotekach powiatu. Z wielkim rozmachem w corocznie obchodzonych Dniach Oświaty, Książki i Prasy organizowano wystawy dorobku bibliotek.

Pierwszą taką wystawę Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna w Chrzanowie zorganizowała w 1949 roku. Zwiedziło ją, oprócz kilkuset mieszkańców Chrzanowa, 15 wycieczek zbiorowych z powiatu. W 1972 roku zawitała do powiatu chrzanowskiego wystawa objazdowa "Bibliotheca Patria", która ilustrowała stan ówczesny i perspektywy Biblioteki Narodowej.

Spotkania z przedstawicielami świata kultury i nauki były magnesem przyciągającym potencjalnych czytelników do półek bibliotecznych. Kierownictwo Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Chrzanowie zdawało sobie z tego sprawę i szeroko korzystało z bliskości jednego z największych ośrodków nauki i kultury, jakim jest Kraków. Intelktualne środowisko krakowskie utrzymywało przez cały czas kontakt z placówkami kulturalnymi w powiecie, w tym z bibliotekami.

Do bibliotek powiatu chrzanowskiego bywali więc zapraszani znakomici i znani pisarze, publicyści, ludzie nauki jak: Jalu Kurek, Julian Kawalec, Tadeusz Nowak, Witold Zechenter, Tadeusz Hołuj, Natalia Rolleczek, Jerzy Broszkiewicz, Maria Malatyńska, Olgierd Jędrzejczyk. Przyjeżdżali również na swoje wieczory autorskie pisarze z Warszawy (między innymi Czesław Centkiewicz, Tadeusz Bocheński, Elżbieta Jackiewiczowa). Wszyscy oni pobudzali zainteresowania kulturalne uczestników spotkań i inspirowali do sięgnięcia po lekturę. Spotkania były systematyczne w ciągu całego roku, a z większym nasileniem w Dniach Oświaty, Książki i Prasy. Wieczory autorskie cieszyły się dużą popularnością. Ponadto zapraszano do bibliotek prelegentów (ściśle współpracowano w tym zakresie z Towarzystwem Wiedzy Powszechnej).

Zapraszani prelegenci omawiali na spotkaniach z czytelnikami aktualne zagadnienia związane z polityką, kulturą, szczególnie ciekawymi wydarzeniami w świecie nauki.

Zasięg oddziaływania społecznego bibliotek rozszerzano przez stworzenie systemu bodźców ekonomicznych i ambicjonalnych dla bibliotekarzy i dla czytelników, przede wszystkim zaś dla czytelników wiejskich, nie posiadających nawyku korzystania z bibliotek (dyplomy uznania, nagrody rzeczowe, pieniądze).

Centralnie ustalane były zadania współzawodnictwa bibliotek, regulaminy ogólnopolskich konkursów czytelniczych organizowanych z okazji świąt państwowych polskich i obcych.

Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna w Chrzanowie brała udział w roku 1959/60 we współzawodnictwie pod hasłem „Polska krajem ludzi kształcących się”, mającym na celu usprawnienie działalności bibliotek jako narzędzi pracy oświatowej i samokształceniowej. W latach 1962 - 1966 trwał konkurs p.t. „Złoty kłós dla twórcy - srebrne dla czytelników” zorganizowany przez Ministerstwo Kultury i Sztuki oraz Redakcję Dziennika Ludowego.

Biblioteki Publiczne powiatu chrzanowskiego uzyskały w tym konkursie II miejsce, a Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna w Chrzanowie otrzymała z Ministerstwa kultury i Sztuki dyplomy uznania i nagrody. W roku 1966-67 biblioteki brały udział w konkursie czytelniczym p.t. „Z książką na co dzień” ogłoszonym przez Ligę Kobiet i Wojewódzką Bibliotekę Publiczną w Krakowie.

Uczestniczyły również we współzawodnictwie, realizując podjęte zobowiązania pod hasłem „Książka w służbie socjalizmu i pokoju”. Prócz akcji organizowanych centralnie, biblioteki powiatu prowadziły we własnym zakresie różnego typu imprezy czytelnicze.

Z problemem pracy kulturalno-oświatowej wiąże się sprawa współpracy z innymi instytucjami i organizacjami. Owocna była współpraca Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Chrzanowie z Powiatowym Ośrodkiem Kultury i Sportu, Towarzystwem Wiedzy Powszechnej, Ligą Kobiet, szkołami podstawowymi.

Funkcja informacyjno-bibliograficzna biblioteki.

Początki organizacji służby informacyjnej w bibliotekach powiatowych wiążą się z 1951 rokiem, kiedy to w wyniku zorganizowanej ogólnokrajowej konferencji bibliotekarzy w Krynicy określono potrzeby nawiązania przez biblioteki naukowe bliskiej współpracy z bibliotekami publicznymi w zakresie informacji. Zmiany, jakie dokonały się w poziomie wykształcenia szerokich kręgów społecznych, zdecydowały o konieczności rozwinięcia służby informacyjnej bibliotek publicznych. Toteż stała się ona obok udostępniania zbiorów, drugim, głównym rodzajem usług oświatowych i naukowych świadczonych czytelnikom. Niestety, służba informacyjno-bibliograficzna była daleka od założeń teoretycznych.

Przez cały czas istnienia biblioteki powiatowej brak było osobnego działu informacyjno-bibliograficznego, mimo, że Statut biblioteki z 1973 roku przewidywał zorganizowanie działu udostępniania zbiorów i informacji. Tak więc w praktyce działalnością informacyjną zajmowali się wszyscy pracownicy zatrudnieni przy bezpośredniej obsłudze czytelnika.

Podstawowym składnikiem warsztatu pracy bibliotekarza jest księgozbiór podręczny. Znajdował się on w każdej bibliotece w powiecie, ale w większości nie był wydzielony od całości zbiorów, co wiązało się z brakiem czytelni z prawdziwego zdarzenia. Trzon jego stanowiły oczywiście encyklopedie, słowniki, poradniki, opracowania ogólne z poszczególnych dziedzin wiedzy. W latach 70-tych i to tylko w bibliotekach miejskich uzupełnienie księgozbioru podręcznego stanowić zaczęły różnego rodzaju kartoteki wykonywane przez bibliotekarzy - kartoteki zagadnieniowe, bibliograficzne, tekstowe.

Wyniki badań czytelnictwa dowiodły, że niezależnie od rozwoju środków masowego przekazu, książka i czytelnictwo w życiu współczesnego człowieka odgrywa dużą rolę. Ta ważna rola i powiązanie z życiem społecznym, kulturalnym i gospodarczym wymagała pilnego ujęcia w planach perspektywicznych tematyki rozwoju placówek bibliotecznych. W sierpniu 1974 roku władze polityczne zmuszone zostały do podjęcia uchwały w sprawie dalszego rozwoju i upowszechniania kultury w powiecie chrzanowskim. W oparciu o tę uchwałę powstał w lutym 1975 roku Program rozwoju społeczno-gospodarczego powiatu, obejmujący okres 1976 - 1980. Odnosnie do rozwoju sieci bibliotek publicznych ustalono w nim: budowę biblioteki powiatowej, modernizację istniejącej sieci bibliotek, stopniowe przekształcanie punktów bibliotecznych w biblioteki podstawowe lub filie, tworzenie w bibliotekach miejskich działów specjalistycznych dla różnych grup zawodowych.

Niestety, decyzja władz państwowych z czerwca 1975 roku o nowym podziale administracyjnym kraju spowodowała likwidację powiatu chrzanowskiego, a co za tym idzie - likwidację Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Chrzanowie. Konsekwencją tego, jak już wspomniano, było między innymi skreślenie z planów inwestycyjnych budowy biblioteki centralnej.

Tak więc na roku 1975 kończy się pierwszy etap działalności biblioteki chrzanowskiej - jako Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej, a zaczyna się drugi - jako Miejskiej Biblioteki Publicznej.

CZĘŚĆ II

MIEJSKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA

W LATACH 1975-1996

Rozdział I

Rozwój sieci bibliotek publicznych po roku 1975

Rok 1975 to ważny i zarazem trudny okres w pracy bibliotek publicznych. Najważniejsze zadania, które przyszło im realizować to: zmiana struktury organizacyjnej i dostosowanie jej do naszego podziału administracyjno-terytorialnego. W wyniku podziału kraju i wprowadzenia dwustopniowej organizacji administracji, jako Miejska Biblioteka Publiczna zostaliśmy włączeni w sieć bibliotek woj. katowickiego. Wraz z nami z woj. krakowskiego znalazły się w nim biblioteki: MBP Olkusz, Jaworzno, Trzebinia, Libiąż, Babice, Byczyna, Jeleń, Brzeszcze.

Z woj. opolskiego włączono do katowickiego - MBP Racibórz. „Odeszły” z woj. katowickiego do woj. częstochowskiego biblioteki Częstochowy, Kłobucka, Lublińca i Myszkowa, a do bielskiego - Powiatowa Biblioteka Bielsko-Biała i Cieszyn.

Nowa sieć bibliotek publicznych woj. katowickiego liczyła:

41 bibliotek miejskich w tym:

10 powyżej 100 tys. mieszkańców

31 poniżej 100 tys. mieszkańców

6 bibliotek miejsko-gminnych,

54 biblioteki gminne,

434 filii bibliotecznych,

36 oddziałów dla dzieci.

Na podstawie decyzji Wojewody Katowickiego Nr KI II-400/9/75 z dn. 15.12.1975 r. w sprawie rozszerzenia zasięgu działalności merytorycznej niektórych miejskich bibliotek publicznych utworzono 11 bibliotek rejonowych: MBP w Będzinie, Chrzanowie, Czechowicach, Gliwicach, Raciborzu, Wodzisławiu, Olkuszu, Pszczynie, Rybniku, Tarnowskich Górach, Zawierciu.

Biblioteki Rejonowe zobowiązane były objąć opieką merytoryczną biblioteki gminne i miejskie, połączone na terenach zlikwidowanych powiatów.

Opieka merytoryczna polegała na szkoleniu pracowników, pomocy w zakupie i opracowaniu zbiorów, tworzeniu planów czytelniczych i oświatowych.

W 1976 roku nastąpiła dalsza korekta sieci naszego rejonu, zostały z niej wyłączone: Brzeszcze, Jeleń, Jawiszowice.

Sieć bibliotek publicznych rejonu Chrzanów na dzień 31.12.1977 r. (dane GUS) przedstawiało się następująco:

Chrzanów	1 biblioteka centralna + 5 filii,
Trzebinia	1 biblioteka centralna + 6 filii,
Libiąż	1 biblioteka centralna + 1 filia,
Babice	1 biblioteka gminna + 1 filia.

Z upływem lat, obok istniejących bibliotek, tworzone nowe, odpowiednio zorganizowane, które docierały z książką do wszystkich gmin, dzielnic i osiedli. Natomiast w latach 90-tych dokonano korekty sieci przechodząc z ilości w jakość. Zmiany te ilustruje wyraźnie poniższe zestawienie.

Kształtowanie się sieci MBP w latach 1975 - 1995.

1975 rok	1990 rok	1995 rok
<u>1 centrala + 5 filii w tym:</u>	<u>1 centrala + 15 filii w tym:</u>	<u>1 centrala + 9 filii w tym:</u>
- Filia dla dzieci	- Filia dla dzieci Nr 2	- Filia dla dzieci Nr 2
- Filia Liter. Społ.-Polit.	- Filia Społ.-Polit. Nr 3	- Filia Kąty Nr 4
- Filia Kąty	- Filia Kąty Nr 4	- Filia Balin Nr 5
- Filia Balin	- Filia Balin Nr 5	- Filia Płaza Nr 6
- Filia Płaza	- Filia Płaza Nr 6	- Filia Luszowice Nr 8
	- Filia Borowiec Nr 7	- Filia Pogorzyce Nr 9
	- Filia Luszowice Nr 8	- F. oś. Południe Nr 13
	- Filia Pogorzyce Nr 9	- F. oś. Północ Nr 14
	- Filia Kościelec Nr 10	- F. oś. Krakowskie Nr 15
	- F. oś. Południe Nr 11	- Punkt bibl. Kościelec
	- F. oś. Śląskie Nr 12	
	- F. oś. Stare Miasto Nr 13	
	- F. oś. Północ Nr 14	
	- F. oś. Krakowskie Nr 15	
	- Oddział Muzyczny	

A oto jak przedstawiały się losy poszczególnych bibliotek w latach 1975 - 1995.

BIBLIOTEKA CENTRALNA:

Biblioteka Centralna (Główna) mieściła się od 1967 - 1989 roku w Domu Kultury przy ul. Broniewskiego 4, zajmując 3 pomieszczenia o powierzchni 127 m², na parterze budynku. Pracowały tam następujące agendy: Dział Udostępniania Zbiorów z Wypożyczalnią Główną i Czytelnia, Dział Instrukcyjno-Metodyczny, stanowisko d/s administracyjno-gospodarczych, Dyrekcja.

Sytuacja lokalowa biblioteki była bardzo trudna, gdyż zbiory biblioteczne liczyły już 45 tys. woluminów, brak było pomieszczeń na magazyny, sale wykładowe itp.

Z powodu braku miejsca w 1981 roku zlikwidowano czytelnię, a katalogi i stoliki wystawiono na korytarz. Po pięciu latach na korytarz przeniesiono także obsługę czytelnika.

Dopiero w 1989 roku nastąpiły pozytywne zmiany, gdyż biblioteka centralna otrzymała dodatkowo na swoją działalność lokal po USC na Al. Henryka 2/4. Liczył on ogółem 166 m². Po przeprowadzeniu remontu kapitalnego, zakupiono nowy sprzęt biblioteczny, głównie regały, lamy, wykładziny, a następnie spakowano i przeniesiono zbiory wypożyczalni.

Duża „sala” - pozwoliła zgromadzić i udostępniać większość zbiorów czytelnikom przy wolnym dostępie do półek. W pozostałych dwóch salach zmagazynowano pozostałe zbiory, głównie wieloegzemplarzowe i mniej poczytne. Zorganizowano także miejsce dla Działu Instrukcyjno-Metodycznego, Administracji, Księgowości i Dyrektora. W budynku MOKSIR-u pozostała czytelnia, która została urządzona w byłym klubie TPPR. Duża powierzchnia użytkowa pozwoliła nie tylko udostępniać na miejscu zbiory czytelnikom, dużą liczbę tytułów czasopism, a także organizować i prowadzić wiele ciekawych imprez czytelniczych na bardzo wysokim poziomie.

Lata 1991 - 1992 przynoszą dalsze zmiany, a także lepsze rozwiązania w pracy biblioteki i czytelników. Na swoją działalność centrala otrzymuje od władz miasta budynek (wolnostojący) przy ul. Oświęcimskiej 3.

Jest to pierwszy budynek przeznaczony całkowicie dla biblioteki. Prawie rok trwały ekspertyzy budynku i remont kapitalny, mający na celu uzyskanie jak największej powierzchni użytkowej. Zlikwidowana zostaje kotłownia węglowa, a uzyskana dodatkowa powierzchnia

pozwała zorganizować magazyny książek. W miejsce niewykorzystanych podcieni, dobudowuje się nową część z wejściem od strony ogrodu, co również umożliwia uzyskać dodatkowe miejsce w czytelni dla korzystających z jej usług czytelników, a w wypożyczalni na dodatkowe regały. Łączna powierzchnia użytkowa budynku 510 m² pozwoliła przenieść wszystkie agendy Centrali w jedno miejsce.

Tym sposobem I piętro budynku zajmuje: Czytelnia Książek i Czasopism. Prawo korzystania z niej mają wszyscy czytelnicy. Dostęp do księgozbioru jest bezpłatny, należy tylko zarejestrować swoją obecność u dyżurującego bibliotekarza, który także podaje poszukiwane książki i czasopisma.

W Czytelni można również wykonać odbitki potrzebnych dokumentów, dzięki znajdującej się tu kserokopiarce. W uzasadnionych przypadkach czytelnik może pożyczyć wybrane pozycje z księgozbioru w sobotę od godz. 14⁰⁰ do godz. 8⁰⁰ w poniedziałek, po wpłaceniu kaucji i wypisaniu rewersu. Można też wypożyczać bezpłatnie starsze numery czasopism i całe roczniki.

Księgozbiór podręczny czytelni liczy 8 tys. wydawnictw zwartych i 62 tytuły czasopism bieżących. Przeciętnie czytelnię odwiedza dziennie ok. 100 czytelników. Czytelnia pełni również rolę działu informacyjnego - udziela informacji rzeczowych, udziela odpowiedzi, w jaki sposób i gdzie można znaleźć potrzebne dokumenty, tworzy również zestawy bibliograficzne, pomaga korzystać z katalogów: alfabetycznego i rzeczowego. Prowadzi również szeroką działalność kulturalno-oświatową m.in. lekcje biblioteczne - w każdy czwartek między 8⁰⁰ a 12⁰⁰; wycieczki; wystawy - z okazji świąt państwowych, literackich, ekslibrysów, malarstwa; spotkania autorskie - z uznanymi literatami, ciekawymi ludźmi, spotkania świąteczne z czytelnikami; kiermasze książek nowych, giełdy książek używanych; konkursy plastyczne, literackie oraz wykłady w ramach Wszechnicy Chrzanowskiej. Kierownikiem Czytelni jest Elżbieta Mendakiewicz.

Na piętrze budynku znalazły również miejsce: Dyrekcja, administracja, księgowość, które sprawują nadzór i opiekę nad całą siecią bibliotek w sprawach merytorycznych, finansowych, kadrowych i gospodarczych.

Parter budynku zajmują: Dział Gromadzenia i Opracowania Zbiorów, który dokonuje zakupu zbiorów bibliotecznych, następnie klasyfikuje je sporządzając jednocześnie karty katalogowe do wszystkich typów katalogów: rzeczowego, przedmiotowego,

autorskiego a także centralnego. W dziale w ramach automatyzacji procesów bibliotecznych wprowadza się dane o zakupionych zbiorach. Działem kieruje mgr Hanna Trojanowska.

Wypożyczalnia dla dorosłych posiada zbiory liczące 60 tys. woluminów. Prawo do korzystania z niej mają wszyscy, bezpłatnie, po uprzednim dokonaniu rejestracji, a po zapoznaniu się z regulaminem i podpisaniu zobowiązania do jego przestrzegania. Kaucję pobierane są od czytelników zamieszkałych poza miastem i gminą Chrzanów. Wypożyczający mają wolny dostęp do półek, to znaczy, że każdy może dokonać wyboru sam. Jednorazowo można wypożyczyć 3 wol. na okres nie dłuższy niż 1 miesiąc, o ile nie stanowią szczególnie poszukiwanych pozycji, wtedy czas przetrzymania skraca się.

Na prośbę czytelnika, w ramach wypożyczeń międzybibliotecznych, biblioteka może sprowadzić daną książkę z innej biblioteki. Czytelnik musi szanować wypożyczone książki, które są własnością społeczną, a w przypadku ich zgubienia lub zniszczenia zobowiązany jest do zapłacenia odszkodowania ustalonego regulaminem. Z usług wypożyczalni korzysta dziennie od 160 - 300 czytelników. Rocznie - ok. 5.000.

W 1996 roku rozpoczęto przygotowywanie bazy danych, zawierającej całość księgozbioru. Wypożyczalnia posiada również katalogi: rzeczowy, alfabetyczny, autorski. Kierownikiem Wypożyczalni jest pani mgr Lidia Kurnik.

Dział Muzyczny gromadzi i udostępnia zbiory muzyczne od 1988 roku. Obecnie posiada 6.000 jednostek, w tym: płyty, kasety magnetofonowe z nagraniami muzyki poważnej, rozrywkowej i do nauki języków obcych (5.868 jednostek); kasety video z lekturami, bajkami oraz filmami przyrodniczymi - 230 jednostek, a także „Książki mówione” z literaturą piękną polską i obcą, lekturami (240 jed.). Tytuły udostępnione są bezpłatnie, zasadą korzystania ze zbiorów są podobne jak w wypożyczalni. Dział odwiedza dziennie około 80 osób, rocznie - 1100. Kierownik działu - Alicja Włodarczyk.

Sieć bibliotek podległych Bibliotece Centralnej na przestrzeni lat ulegała zmianom. Kolejne losy poszczególnych placówek przedstawiamy poniżej.

Do najstarszych bibliotek naszej sieci należy biblioteka gromadzka w Płazie, uruchomiona w maju 1955 roku na parterze budynku gminnego. Dysponowała początkowo 1 pomieszczeniem o powierzchni 20 m², ze zbiorami ok. 1100 wol. Poprawa warunków

pracy i obsługi czytelników nastąpiła w 1980 roku, kiedy po wielu latach starań bibliotece udało się zająć pomieszczenia po ośrodku zdrowia na I piętrze tego samego budynku. Po przeprowadzeniu remontu i przeniesieniu zbiorów, 1 stycznia 1981 roku udostępniono czytelnikom filię uniwersalną. Przez kolejne lata prowadzone były prace remontowe mające na celu polepszenie warunków pracy - głównie ogrzewanie, doprowadzenie wody itp. nadal brakuje w całym budynku WC i kanalizacji.

Zbiory biblioteki liczą obecnie 12.600 wol., a liczba czytelników odwiedzających naszą filię należy do największych wśród gmin i wynosi 680 osób. Biblioteka współpracuje od wielu lat ze szkołą podstawową organizując lekcje biblioteczne, konkursy, spotkania autorskie.

Nie zachowały się w dokumentach dane o kadrze kierowniczej z pierwszych lat istnienia filii. W późniejszym okresie funkcje kierownicze pełniły panie: Wielonek Helena, Burkiewicz Marta, Łanoszak Maria, Kania Marta, a od 1985 roku Mazgaj Jolanta.

Adres Biblioteki: Plaża, ul. Pocztowa, tel. 131-435; biblioteka czynna jest od poniedziałku do piątku w godz. 9⁰⁰ - 17⁰⁰ i w ostatnią sobotę miesiąca.

Od stycznia 1956 roku datuje się działalność Biblioteki Dziecięcej, przy Al. Henryka 40 (dawnej Al. Lenina 40). Było to początkowo 1 pomieszczenie o powierzchni 20 m², w 1971 roku to już 4 pomieszczenia o pow. 76 m², a w 1982 roku lokal liczył 87 m² - zaadaptowano na cele biblioteki pomieszczenie po Cepelii.

Pierwsze książki w ilości 1000 wol. wydzielone zostały ze zbiorów P i MBP, wzrosły przez kolejne lata do 19 tys. wol. Są to zbiory specjalistyczne z przeznaczeniem głównie dla dzieci i młodzieży. Bibliotekę odwiedza rocznie ok. 1.300 czytelników. Filia wspomaga zbiory Wypożyczalni Główniej. Przez 40 lat wzorowej pracy wychowała wiele pokoleń czytelników, organizując wspaniałe imprezy popularyzujące książki dla dzieci; zwłaszcza konkursy i lekcje biblioteczne.

Adres biblioteki: Chrzanów, Al. Henryka 40; tel. 328-81; czynna codziennie od 8⁰⁰ - 18⁰⁰, w soboty od 8⁰⁰ - 13⁰⁰.

Kierownicy Filii dla Dzieci w poprzednich latach: Pani Stefania Kubicz (1956-1971), Elżbieta Bartuła (1971-1994), a obecnie pani Wiesława Bem.

Biblioteka na os. Kąty działa od 1956 roku, najpierw jako punkt, a od 1971 roku przekształcona zostaje w Filię Nr 4. Od początku swojej działalności mieści się w Hotelu Robotniczym „Trzebionka” przy ul. Śląskiej 62, zajmując pow. 12 m². Poprawa warunków pracy

następuje w 1986 roku, kiedy to w tym samym budynku udaje się uzyskać pomieszczenie o pow. 36 m². Po remoncie, przeniesione zostają zbiory i udostępniane czytelnikom z wolnym dostępem do półek. Wyodrębniony zostaje również księgozbiór podręczny, który udostępnia się w wydzielonym kąciu czytelnicznym. W 1991 roku budynek pustoszeje, pracuje tylko biblioteka w niedogrzanych pomieszczeniach. Jesienią działalność filii zostaje zawieszona, gdyż budynek przejmują „Caritas”. W tym czasie trwają poszukiwania innego lokalu, ostatecznie udaje się podjąć lokal od uniwersytetu Robotniczego przy ul. Polnej 15 o pow. 96 m², w którym urządzono wypożyczalnię z wolnym dostępem i kąciem czytelnicznym.

W 1993 roku powierzchnia użytkowa zostaje ograniczona do 60 m² i taki lokal pozostaje do chwili obecnej. Biblioteka udostępnia swoje 9-cio tysięczne zbiory dwa razy w tygodniu - poniedziałek i czwartek od 15⁰⁰ - 19⁰⁰.

Pierwszym kierownikiem placówki był Pan Aleksander Trojanowski (1956-1992), a obecnie Pani Janina Pastwa (1992).

Gminną bibliotekę w Balinie otwarto 1 stycznia 1956 roku, początkowo w domu prywatnym, a następnie w starej szkole. W 1980 roku przeniesiono ją do domu prywatnego Państwa Fudałów przy ul. Pańskiej. W nowym lokalu o pow. 100 m², składającym się z 5 pokoi zgromadzono księgozbiór liczący 7 tys. wol. Część zbiorów została zmagazynowana, a pozostała udostępniona czytelnikom. Niestety lokal nie był przystosowany do obsługi czytelników, brak było połączenia między pokojami, w których mieściły się poszczególne działy, co utrudniało pracę. W roku 1987 opracowany został projekt przebudowy budynku gromadzkiego na cele biblioteki, a rok później rozpoczęto prace budowlane. I etap przebudowy trwał do 1990 roku i został zakończony oddaniem budynku w stanie surowym. Następny etap prac w latach 1992 - 1995 finansowany przez Urząd Miasta w Chrzanowie obejmował prace wykończeniowe. Uroczyste otwarcie nowej placówki odbyło się 1 października 1995 roku.

Obecnie biblioteka posiada wypożyczalnię uniwersalną, kącik czytelniczny, zaplecze magazynowe o łącznej powierzchni 200 m², a jej zbiory liczą 9 tys. wol.

Adres biblioteki: Balin, ul. Jaworznicka 45, tel. 131-620.

Kierownikiem placówki od początku jej istnienia do 1992 była Pani Alina Jamrozik, a następnie Pani Sylwia Kurowska.

Biblioteka jest czynna codziennie - od poniedziałku do piątku od godz. 11⁰⁰ - 17⁰⁰ i w ostatnią sobotę miesiąca od 9⁰⁰ - 14⁰⁰.

Filia Literatury Społeczno-Politycznej, jako agenda P i MBP działała od 1974 roku w budynku miejskiego komitetu PZPR przy Al. Lenina 55, zajmując pomieszczenie o pow. 50 m². Filia udostępniała zbiory liczące 3 tys. wol. bardzo wąskiej grupie czytelników i dlatego w 1990 roku została zlikwidowana.

Kierownikami placówki były kolejno: Pani Krystyna Szopa (1973-1982), Lucyna Tokarewicz (1982-1984) i Maria Bogusławska (1984-1992).

Wychodząc na przeciw oczekiwaniom społecznym oraz rosnącej liczbie czytelników w latach 1978-1990 powstaje największa liczba filii, która miała przybliżyć książkę czytelnikowi, a zarazem poprawić warunki jej udostępniania. Filie biblioteczne utworzone zostały we wszystkich osiedlach mieszkaniowych, gminach i dzielnicach, gdzie stawały się jedynymi ośrodkami kultury. Kolejno powstawały w tym czasie: Filia Nr 7 w dzielnicy Borowiec działająca w latach 1978-1990, w prywatnym budynku Państwa Jaglarzów. Lokal składał się z dwóch pomieszczeń o łącznej pow. 44 m². Zbiory liczyły 3 tys. Bibliotekę zlikwidowano z powodu wypowiedzenia lokalu i braku zastępczego na tym terenie. Kierownikiem filii była Pani Jadwiga Likus.

Filia Nr 8 w Luszowicach - działa od kwietnia 1978 roku do chwili obecnej jako biblioteka wiejska, w budynku prywatnym Państwa Niemczyków. Łącznie lokal liczy 100 m², a zbiory 4 tys. wol. Filia składa się z wypożyczalni uniwersalnej oraz kącika czytelniczego, udostępnia swoje zbiory 4 razy w tygodniu. W 1995 roku budynek został wyremontowany przez właściciela, co poprawiło warunki pracy biblioteki.

Kolejnymi kierownikami placówki: Pani Urszula Palka, Pan Jacek Palka, Pani Kazimiera Leś - obecnie Pani Lucyna Żelazna.

Kolejna biblioteka wiejska to Filia Nr 9 w Pogorzyczach. Działa od 1980 roku do chwili obecnej w budynku gromadzkim. Na początku okresu w jednym pomieszczeniu o pow. 12 m², a od 1985 roku po uzyskaniu lokalu po świetlicy 50 m². Posiada zbiory uniwersalne w ilości 5 tys. wol. z wolnym dostępem do półek oraz kącika czytelniczy.

Biblioteka pracuje w bardzo trudnych warunkach, gdyż budynek, w którym się mieści, znajduje się w złym stanie technicznym, panuje

w nim wilgoć, zimno, brak wody, WC i kanalizacji. W najbliższym czasie warunki muszą ulec poprawie, w przeciwnym wypadku nastąpi konieczność jej zamknięcia.

Kierownikiem placówki jest Pani Maria Cymer, wcześniej bibliotekę prowadziła Janina Raczek (1981-1985).

Kolejna Filia Nr 10 została oddana do użytku czytelników w 1980 roku w dzielnicy Kościelec. Mieści się w budynku prywatnym Pani Stanisławy Rysak, przy ul. Kasztanowej 37, zajmując 2 pomieszczenia o pow. 40 m². W pierwszym znajduje się wypożyczalnia ze zbiorami liczącymi 5 tys. wol., a w drugim wydzielony księgozbiór podręczny. Ze względu na niewielki obszar obsługiwanego zostaje w 1985 roku przekształcona w punkt biblioteczny ze stałym księgozbiorem. Punkt czynny jest we wtorki i soboty.

Pierwszym kierownikiem była Pani Bernadetta Głogowska, a od 1989 roku do chwili obecnej Pani Bożena Kobak.

W latach 1981-1982 działał również punkt biblioteczny w klubie "Szkrab".

1 marca 1982 roku na nowo powstałym osiedlu mieszkaniowym Południe uruchomiono Filię Nr 11 przy ul. Orkana 21, na parterze bloku mieszkalnego. Lokal o pow. 40 m² był bardzo nefunkcjonalny, miał pokoiki, które nie pozwalały ułożyć odpowiednio zbiorów. Mimo prac adaptacyjnych nie udało się poprawić warunków obsługi czytelnika. Zbiory z 953 wol w dniu otwarcia wzrosły w 1990 roku do 8 tys. Rocznie bibliotekę odwiedzało 800 czytelników. Biblioteka zostaje zlikwidowana w 1990 roku, a jej zbiory przeniesione do obszernego lokalu przy ul. Pęcowskiego 3. Kierownikiem placówki była Pani Krystyna Iwanicka.

Od 1982 roku rozpoczyna swoją działalność Filia Nr 12, zajmuje kolejno pomieszczenia na III piętrze Domu Kultury CHPB (Chrześcijańskiego Przedsiębiorstwa Budowlanego) przy ul. Partyzantów 7, następnie po zajęciu budynku przez Szkołę Muzyczną, przeniesiona została do Hotelu CHPB obok - lokal liczył 50 m². Zbiory początkowo liczyły 1500 wol. i stanowiły zbiory zlikwidowanej biblioteki zakładowej. W 1992 roku, kiedy biblioteka zostaje zamknięta - zbiory liczące 5 tys. wol. wchłonięte zostały przez Bibliotekę Główną.

Kierownikiem Filii Nr 12 była Pani Janina Pastwa.

W tym samym czasie w najnowszej dzielnicy miasta, w budynku przy ul. Kochanowskiego 2, otwarta zostaje Filia Nr 13. Lokal składał się z trzech pomieszczeń o pow. 133 m², po przeprowadzeniu remontu

kapitalnego, uruchomiona zostaje biblioteka uniwersalna. W jej skład wchodzi Dział Gromadzenia i Opracowania Zbiorów, Wypożyczalnia, czytelnia i magazyny.

Biblioteka posiadała bardzo dobre warunki pracy. Jednak stan techniczny budynku był niezadawalający, pękały ściany, przeciekał dach. Duże powierzchnie zajmowane przez okna nie pozwalały odpowiednio ogrzać lokalu. W latach 1985/1986 przeprowadzony został remont kapitalny, mimo to warunki pracy nie poprawiły się. Biblioteka posiadając dużą powierzchnię organizowała wiele form pracy kulturalno-oświatowej: wieczory przy świecach, lekcje biblioteczne, wystawy itp.

W 1990 roku filia zostaje zlikwidowana, a jej zbiory przeniesiono na os. Południe, do lokalu Spółdzielni Mieszkaniowej przy ul. Pęcowskiego 3, o pow. 260 m². Od września 1990 roku rozpoczyna się kolejny etap działalności Filii Nr 13 jako biblioteki osiedlowej. Zorganizowano dział dla dzieci, dla dorosłych, kącik czytelniczy, magazyny. Zbiory liczyły ok. 25 tys. wol. Na przełomie 1992/1993 roku ze względów ekonomicznych (wysoki czynsz i koszty utrzymania) powierzchnia biblioteki została ograniczona o 100 m², które zostały przeznaczone na działalność apteki. Działy zostają połączone, jednak zbiory zachowują swój odrębny charakter. W trakcie swojej sześcioletniej działalności biblioteka zdobyła duże rzesze czytelników, ma ich 2.300. Bardzo dobrze układa się współpraca biblioteki ze szkołą podstawową i przedszkolem. Organizuje się różnorodne formy upowszechniania czytelnictwa. Obecnie zbiory liczą 26 tys. wol. Biblioteka osiąga bardzo wysokie wskaźniki w czytelnictwie.

Czynna jest codziennie od 8⁰⁰ - 19⁰⁰, w soboty od 8⁰⁰ - 14⁰⁰.

Adres placówki - Filia Nr 13 ul. Pęcowskiego 3; tel. 375-08.

Funkcję kierownika Filii Nr 13 w latach 1982-1990 pełniła Pani Elżbieta Jura a od 1990 roku i nadal Pani Bożena Warywoka.

Od 1 czerwca 1985 roku datuje się działalność Filii Nr 14 na os. Północ przy ul. Mieszka I 9. Lokal o pow. 100 m² posiada księgozbiór liczący w pierwszym roku 3 tys. wol., a obecnie 17 tys. Biblioteka posiada częściowy wolny dostęp do półek, wyodrębniony został kącik czytelniczy do korzystania ze zbiorów i czasopism na miejscu. Placówka osiąga również najwyższe wskaźniki w czytelnictwie, rocznie rejestruje 2.200 czytelników, którym udostępnia 70 tys. książek.

Biblioteka czynna jest codziennie od 8⁰⁰ - 19⁰⁰, soboty od 8⁰⁰ - 13⁰⁰. Kierownikiem od 1985 roku jest Pani Krystyna Jastrzębska.

Filia Nr 15 została uruchomiona w maju 1986 roku na os. Krakowskim w budynku Spółdzielni Mieszkaniowej przy ul. Wy-
szyńskiego 17. Zbiory zgromadzono na pow. 40 m², a do dyspozycji biblioteki była również świetlica o pow. 100 m², w której przez wiele lat organizowane były głównie imprezy czytelnicze: m.in. 40-lecie działalności MBP, odczyty, spotkania autorskie, wystawy twórców nieprofesjonalnych, konkursy. Bibliotekę odwiedzili znani pisarze m.in. A. Krawczuk, A. Szklarski, W. Dworczyk.

Zbiory liczyły w 1986 roku 3400 wol. a 1995 roku 12.200 wol., liczba czytelników rocznie - 1500.

Filia czynna jest codziennie od 13⁰⁰-19⁰⁰, w soboty: pierwszą i ostatnią od 8⁰⁰ -13⁰⁰. Kierownikiem, od początku działalności jest pani Grażyna Firlit.

Od 1988 roku uruchomiony został przy Filii Nr 15 oddział muzyczny. Była to jedyna tego typu placówka na tym terenie. Wyposażona została w odpowiedni sprzęt odtwarzający - telewizor, odtwarzacz, meble wykonane do przechowywania zbiorów muzycznych.

Dział posiadał 440 płyt, 1302 kasety z nagraniami muzyki poważnej, rozrywkowej, ludowej, bajki. W 1992 roku zbiory muzyczne zostają przeniesione do Biblioteki Centralnej.

Przy organizacji sieci bibliotecznej należy brać pod uwagę przede wszystkim potrzebę mieszkańców, obszar, który będzie obsługiwany, ilość przewidywanych czytelników, najbliższe instytucje, szkoły, zakłady pracy. Sieć bibliotek, które powstały w latach 1978-1982 nie zawsze odpowiadała tym wymogom. Duże zagęszczenie filii w centrum miasta, brak bibliotek na osiedlach, a także brak samodzielnego budynku biblioteki Centralnej, gdzie czytelnik znalazłby zgromadzone wszystkie zbiory w jednym miejscu, bardzo utrudniało pracę.

Filie biblioteczne otwierane były w lokalach nieprzystosowanych do ich pracy, o złym stanie technicznym. Brak było wody, WC, ogrzewania, odpowiedniego oświetlenia. Mimo prowadzonych remontów nie udało się zlikwidować tych niedogodności. W ciasnych lokalach gromadziło się tylko książki, nie można było ich odpowiednio udostępnić, a także prowadzić działalności kulturalno-oświatowej. Do dzisiaj złe warunki pracy mają biblioteki: Filia Nr 4 na os. Kąty, Filia Nr 9 w Pogorzycach,

Punkt biblioteczny w Kościelcu oraz Filia Nr 2 dla dzieci i młodzieży.

W latach 1990-1992 dokonano korekty sieci likwidując następujące filie: Filia Nr 3 literatury społeczno-politycznej, Filia Nr 7 os. Borowiec, Filia Nr 11 os. Południe, Filia Nr 12 os. Śląska. Zbiory zlikwidowanych bibliotek zgromadzono w magazynach Centrali.

Rozdział II

Zbiory Miejskiej Biblioteki Publicznej w latach 1975-1996

Od 1975 roku, do czasów powstania Działu Gromadzenia i Opracowania, nie zmieniły się zasady uzupełniania i opracowania zbiorów. Zakupami książek zajmował się Dział Instrukcyjno-Metodyczny. Pracownicy działu, instruktorzy zakupywali centralnie książki dla wszystkich istniejących wówczas filii wiejskich i dzielnicowych. Oni także opracowali je w oparciu o Uniwersalną Klasyfikację Dziesiętną oraz nadsyłane z Biblioteki Narodowej centralnie drukowane karty katalogowe i otrzymywany ze Składnicy Księgarskiej Kartkowy Katalog Nowości. Zbiory filii specjalistycznych tj. Filii dla Dzieci i Filii Społeczno-Politycznej oraz działu Wypożyczania uzupełniali i opracowywali ich kierownicy. Brak Działu Gromadzenia i Opracowania zbiorów odbijał się ujemnie na stanie katalogów w bibliotekach. Były często niekompletnie i niejednolicie opracowane. Nie spełniał również swojej roli katalog centralny, ponieważ nie były w nim zarejestrowane te pozycje, które zakupywali kierownicy filii specjalistycznych i Działu Udostępniania.

W latach 1975-1979 środki przeznaczone na zakupy książek były stanowczo za małe w stosunku do potrzeb czytelniczych. Zakupy nowości wykazywały duże wahania w poszczególnych latach, co nie sprzyjało ich systematycznemu gromadzeniu i kompletności.

Rok	Ilość zakupionych książek	Wskaźnik zakupu na 100 mieszkańców
1975	5.178	12,5
1976	6.512	15,0
1977	5.626	12,8
1978	7.526	16,8
1979	5.217	11,6

Wskaźnik zakupionych nowości na 100 mieszkańców był niski w porównaniu ze wskaźnikiem ogólnokrajowym, który osiągnął w ciągu pięciu lat średnią 16,5; dla biblioteki wyniósł zaledwie 13,7.

W parze z niskimi nakładami na książki szła zła sytuacja na rynku wydawniczym.

Brakowało wielu tytułów, zbyt niskie były nakłady dobrych i poczytnych książek. Wznawiane pozycje najczęściej już zalegały półki księgarni i biblioteki. Czytelnicy biblioteki poszukiwali szeregu poczytnych tytułów m.in.: Z. Bystrzyckiej, K. Bunscha, M. Choromańskiego, S. Goszczurnego, P. Jasienicy, K. Korkozowicza, A. Przypkowskiego, E. Paukszy. Brakowało również encyklopedii, słowników, literatury naukowej, podręczników i opracowań akademickich.

Rok 1980 ogłoszony przez UNICEF Międzynarodowym Rokiem Dziecka był okazją do dokonania bilansu zaopatrzenia bibliotek w literaturę dla dzieci i młodzieży. Do kanonu najbardziej poczytnych książek należały m.in. seria o przygodach Tomka A. Szklarskiego, cykl opowieści o Ani z Zielonego Wzgórza, seria przygód pana Samochodzika Z. Nienackiego, „W pustyni i w puszczy” H. Sienkiewicza, „Baśnie” J. Ch. Andersena, „Dzieci z Bullerbyn” A. Lingren, „Dziewczynka i chłopak czyli heca na 14 fajerek” H. Ożogowskiej, „Król Maciuś I” J. Korczaka, „Czterej pancerni i pies” J. Przymanowskiego, „Dywizjon 303” A. Fiedlera, „O sierotce Marysi i krasnoludkach” M. Konopnickiej, serie o doktorze Dollittle A. Lofftinga, „Tytus, Romek i Atomek” J. Chmielewskiego, „Przygody koziołka Matołka” K. Makuszyńskiego i A. Walentynowicz, „Dzieci kapitana Granta” J. Verne, „Zapałka na zakręcie” K. Siesickiej. Były to głównie lektury, których szczególnie brak odczuwały wiejskie biblioteki. Poważne braki występowały również wśród bajek i baśni dla najmłodszych. Wśród książek poszukiwanych przez dzieci były m.in. inspirowane folklorem baśnie L. Krzymienieckiej i M. Kann.

Książki kupowano w miejscowej księgarni, średnio raz w miesiącu. Doboru lektury dokonywali instruktorzy biblioteki i kierownicy dwóch filii specjalistycznych i Działu Udostępniania. W księgarni dzielili je między poszczególne filie, a także częściowo sporządzali opisy katalogowe, które następnie uzupełniali w bibliotece wykorzystując centralnie drukowane karty Biblioteki Narodowej. Po opracowaniu i spakowaniu nowości były rozwożone do filii.

W 1981 roku powstał Dział Gromadzenia i Opracowania Zbiorów. Od marca 1982 roku do czerwca 1990 roku zajmował pomieszczenie Filii Nr 13.

Zadaniem działu jest systematyczne uzupełnianie zbiorów wypożyczalni głównej i wszystkich filii drogą zakupu, darów i wymiany oraz ich klasyfikację i katalogowanie.

O charakterze zakupionych zbiorów i ich strukturze decydują użytkownicy biblioteki i ich potrzeby, profil zbiorów, a także sytuacja na rynku wydawniczym. Do roku 1990 środki na zakupy pochodziły z budżetu centralnego, z Funduszu Rozwoju Kultury.

W pierwszym okresie funkcjonowania działu, tj. w latach 1981-1985 nastąpił systematyczny wzrost ilości zakupionych nowości.

Rok	Ilość zakupionych książek	Wskaźnik zakupu na 100 mieszkańców
1981	7.939	17,1
1982	10.440	21,9
1983	12.938	26,8
1984	12.937	26,4
1985	14.177	28,6

Liczba ich w przeciągu tego okresu czasu wzrosła od 5.941 woluminów zakupionych w 1980 roku do 14.177 w 1985 roku. Wskaźnik zakupionych książek na 100 mieszkańców wzrósł odpowiednio z 17,1 do 28,6. Był również wysoki w stosunku do wskaźnika krajowego, który w 1985 roku wyniósł 20,1. Jedną z przyczyn tak radykalnej poprawy sytuacji w zaopatrzeniu w nowości było Zarządzenie Ministerstwa Kultury i Sztuki z listopada 1980 roku, które wprowadzało zwiększony w stosunku do obowiązującego w latach 1970-1980 wskaźnik zakupu książek. Z 16,5 wzrósł do 18,0 na 100 mieszkańców.

Ówczesna sytuacja była odwrotna od obecnej, nie brakowało pieniędzy na książki, a mało było poszukiwanych tytułów na rynku wydawniczym. Systematycznie spadały zakupy literatury pięknej dla dorosłych, a wzrosły literatury niebeletrystycznej. Ustalony w latach 50-tych i nie zmieniony do dziś model struktury księgozbioru ustalał, że literatura piękna ma stanowić 40% całości księgozbioru biblioteki, literatura dla dzieci 25-30% i tyleż samo 25-30% literatura niebeletrystyczna.

Rok

Struktura zbiorów w bibliotece

Lit. dla dzieci Lit. dla dorosłych Lit. niebeletrystyczna

1981	20,5%	32,8%	46,7%
1982	21,0%	33,4%	45,6%
1983	21,0%	33,9%	45,1%
1984	20,9%	34,2%	44,9%
1985	20,6%	34,3%	44,9%

Te relacje przedstawiały się niekorzystnie dla zbiorów biblioteki. W 1985 roku literatura niebeletrystyczna stanowiła blisko połowę księgozbioru, a w latach 1981-1985 systematycznie malały zbiory literatury dla dzieci i literatury pięknej dla dorosłych. Przyczyny tego zjawiska tkwiły w ówczesnej polityce wydawniczej. Publikowano dużo literatury społeczno-politycznej, rolniczej, technicznej. Niskie były nakłady literatury pięknej polskiej i obcej. Czytelnicy biblioteki poszukiwali z pisarzy literatury polskiej m.in. książki K. Bunscha, S. Muskat-Fleszarowej, A. Krawczuka, M. Kuncewiczowej, M. Samozwaniec, M. Muszyńskiej-Hoffmanowej, M. Korkozowicza, zbiorów poetyckich M. Hillar, M. Jasnorzewskiej-Pawlikowskiej, K. Iłakowiczówny, E. Stachury. W zakresie literatury obcej brakowało m.in. książek J. Baldwina, Dos Passosa, T. Dresera, E. Hemingwaya, C. McCullers, I. Shawa, J. Steinbecka, W. Styrona, E. Remarque, J. Updike, K. Vonneguta.

W 1988 roku ilość zakupionych książek osiągała nie notowaną liczbę 18.050 wolumenów, a wskaźnik zakupu wyniósł 34,8 na 100 mieszkańców, czyli prawie dwukrotnie przekroczył wysokość wskaźnika krajowego (18,6).

Rok

Ilość zakupionych
książekWskaźnik zakupu
na 100 mieszkańców

1986	13.597	27,0
1987	12.933	25,3
1988	18.050	34,8
1989	9.217	17,6
1990	4.733	9,0

Od 1989 roku ukształtował się wolny rynek książki z bardzo urozmaiconą ofertą wydawniczą. Pojawiły się zupełnie nieznane

wydawnictwa seryjne takie jak Harlequin i zeszytowe Saga ludzi, cykliczne ukazującej się powieści m.in. J. Courths-Mahler, R. Ludluma i dużo popularnej beletrystyki (romanse, horrory, sensacje), a także książki „chwili” tj. publikacje o politykach, aktorach, młodzieżowe, pisane często przez nich samych. Nowością była literatura zajmująca się tematyką odnoszącą się do spraw uchodzących do niedawna za przemilczane.

Klasyfikacją tego zjawiska był znaczący wzrost zainteresowania książką w ogóle, jak również pewnymi grupami i zespołami literatury. Wpłynęło to również w dużym stopniu na upodobania czytelnicze, a co za tym idzie i strukturę zakupowanych książek do biblioteki. Wśród nowości dominowało zainteresowanie powieściami autorów obcych. Przebojem czytelniczym lat 1992-1993 okazały się „Ogrody miłości” serii Harlequin. Wśród literatury kobiecej dominowały m.in. powieści J. Courths-Mahlerowej, J. Collins, literatury sensacyjnej K. Folleta, R. Ludluma, F. Forsythea, C. Forbesa, A. MacLeana. Z książek „chwili” do najbardziej poszukiwanych należały m.in. „Alfabet” J. Urbana, „Zatrzymać czas” Z. Kucówniej, J. Rolickiego „Edward Gierek: przerwana dekada” i „Edward Gierek: replika”, a z literatury o tematyce dotychczas ukrywanej „Dziennik pisany nocą” i „Inny świat” H. Grudzińskiego, „Folwark zwierzęcy” i „Rok 1984” G. Orwella, „Archipelag Gułag” A. Solżenicyna. Uznanie wśród czytelników zdobyły także „Imię Róży” U. Eco i „Malowany ptak” J. Kosinińskiego.

W latach 1990-1992 nastąpił gwałtowny spadek ilości zakupionych do bibliotek nowości. W 1992 roku zakupiono ich o 60% mniej niż w 1991 roku, a wskaźnik wyniósł zaledwie 3,5 wolumenów na 100 mieszkańców.

Rok	Ilość zakupionych książek	Wskaźnik zakupu na 100 mieszkańców
1991	4.711	8,8
1992	2.385	3,5
1993	4.338	8,3
1994	7.780	14,8
1995	8.122	15,5

Przyczyną tak dużego spadku zakupionych nowości był prawie trzykrotny wzrost cen książek w 1992 roku w stosunku do 1991 roku, przy niewielkim wzroście środków przeznaczonych na zakup nowości. W 1993 roku sytuacja poprawiła się wyraźnie. Ilość zakupionych książek w stosunku do 1992 roku wzrosła o 133%, najwięcej wśród wszystkich bibliotek miejsko-gminnych województwa katowickiego.

Od 1990 roku zakupy książek dokonywane są ze środków pochodzących z budżetu samorządu.

W 1991 roku w związku z przystąpieniem biblioteki do komputeryzacji dział otrzymał komputer o standardzie IBM. W oparciu o program SIB (System Informacji Bibliotecznej) opracowany przez Wojewódzką Bibliotekę Publiczną w Katowicach przystąpiono do rejestracji zakupionych nowości wydawniczych w formie łącznej funkcji katalogu i inwentarza bibliotecznego. Jednocześnie prowadzone są prace nad rejestracją księgozbioru Wypożyczalni Główniej z lat 1998-1991 i całości zbiorów czytelnicy. Proces rejestracji utrudnia konieczność przerabiania, przed wprowadzeniem do komputera, wszystkich opisów bibliograficznych książek opartych na normie sprzed 1976 roku.

W 1992 roku Dział Gromadzenia i Opracowania Zbiorów przeniesiono z Domu Kultury, gdzie mieścił się czasowo po zmianie lokalu Filii nr 13, do zaadaptowanego do potrzeb biblioteki budynku przy ul. Oświęcimskiej nr 3.

W latach 1994-1995 stopniowo zmieniały się zasady doboru literatury zakupionej do biblioteki i jej filii oraz źródła zakupu.

Obecnie zbiory placówek uzupełnione są na podstawie zamówień sporządzonych przez kierowników filii, w oparciu o różnego rodzaju katalogi i oferty wydawnicze i zapotrzebowania czytelników. Nowe książki zakupuje się przede wszystkim w hurtowniach, a w księgarniach tylko na zasadzie uzupełniania lub skompletowania zbiorów (np. wydawnictwa wielotomowe, subskrypcje itd.).

Przyczyną odejścia od tradycyjnej formy zakupu tj. opartej przede wszystkim na ofercie księgarni są niższe ceny książek w hurcie, a także od 6 lipca 1995 roku ustawa o zamówieniach publicznych.

Zbiory biblioteki w latach 1975-1995 liczyły:

1975 - 50.598 wol.

1980 - 72.017 wol.

1985 - 123.759 wol.

1990 - 168.872 wol. oraz zbiory muzyczne

1995 - 190.534 wol. oraz zbiory muzyczne

Wszystkie zakupione książki poddane są czynności opracowania, czyli klasyfikowania i katalogowania. Generalnie zasady opracowania pozostają niezmienione od lat. Regulują je normy dotyczące sporządzania kart katalogowych i Uniwersalna Klasyfikacja Dziesiętna, pomocna w procesie klasyfikowania książek tj. przydzielania do odpowiedniej dziedziny wiedzy. Pojawiają się od czasu do czasu zmiany dotyczące techniki sporządzania karty katalogowej, co miało miejsce po 1976 roku, bądź klasyfikacji, a to z kolei związane jest z rozwojem wiedzy i powstawaniem nowych dziedzin. Każda opracowana książka otrzymuje karty do katalogu alfabetycznego i rzeczowego. Mają je wszystkie placówki. W filiach dla dzieci i Nr 13 a także wypożyczalni głównej istnieją również katalogi tytułowe. W latach 70-tych na skutek nieprzemyślanych decyzji zlikwidowano katalogi alfabetyczne we wszystkich filiach wiejskich, wychodząc z założenia że rzeczowe są wystarczającym źródłem informacji o zbiorach biblioteki. Obecnie trwają prace nad uzupełnieniem katalogu alfabetycznego Filii w Balinie, w następnej kolejności będą prowadzone w Filii w Płazie. Do najpilniejszych prac Działów Gromadzenia i Opracowania Zbiorów, poza normalnymi czynnościami związanymi z zakupywaniem nowości i ich opracowaniem, należą komputeryzacja zbiorów i stopniowe uzupełnianie katalogów alfabetycznych wszystkich filii wiejskich.

Działalność informacyjna

Usługi informacyjne zależne są od ilości i kategorii zarejestrowanych czytelników. Obsługa indywidualnego odbiorcy informacji to przede wszystkim nawiązanie z nim bezpośredniego kontaktu i poinformowanie o możliwości zdobycia poszukiwanego materiału (książki) w konkretnej placówce i pozyskanie przez wypożyczenie międzybiblioteczne, lub też dostarczenie odbitek kserograficznych poszukiwanych fragmentów książki lub artykułu.

W MBP Chrzanów najważniejszą rolę w służbie informacji pełni Czytelnia, gdzie można uzyskać porady metodyczne z zakresu użytkowania źródeł informacji (np. katalogów, wydawnictw bibliograficznych), techniki czytania i szukania informacji, sporządzania streszczeń. Można tam uzyskać informację bibliograficzną, tekstową (sporządzenie i dostarczenie tekstów i reprodukcji materiałów bibliotecznych), rzeczową. Można też

skorzystać z kartoteki regionalnej, w której znajdują się artykuły i informacje na temat miasta Chrzanowa i okolicy.

W każdej placówce biblioteki można uzyskać informacje o bibliotece i jej zbiorach, o nowościach wydawniczych itp. w katalogach: rzeczowym, alfabetycznym i tytułowym. Dzięki wydzielonym księgozbiорom podręcznym każdy bibliotekarz może korzystać z warsztatu informacyjnego. Encyklopedie, leksykony, słowniki i albumy stanowią ciągłą pomoc w udzielaniu informacji. Bibliotekarz, chcąc obsłużyć użytkowników o rozległych zainteresowaniach, różnym stopniu wykształcenia, musi mieć duży zasób wiedzy pedagogicznej i psychologicznej oraz posiadać umiejętność uczenia czytelników techniki korzystania z aparatu informacyjnego biblioteki.

Informacja zbiorowa skierowana jest do środowiska, w którym funkcjonuje biblioteka. Powinna informować o nabytkach, godzinach otwarcia placówek, strukturze zbiorów itp. Taką rolę w MBP Chrzanów pełnią notatki i artykuły w prasie lokalnej, plakaty informacyjne, zakładki - informatory dostępne w wypożyczalnicach książek.

Wydarzenia kulturalno-oświatowe

Od 1975 roku Biblioteka nadal rozwijała swą działalność na rzecz środowiska i aktywnie uczestniczyła w życiu politycznym, społecznym i kulturalnym miasta. Uwzględniała podstawowe kierunki polityki kulturalnej i czuwała nad prawidłowym rozwojem czytelnictwa w mieście. Upowszechniała czytelnictwo poprzez działalność oświatową i akcje popularyzatorskie. Działalność ta prowadzona była za pośrednictwem różnorodnych form pracy: wystawy, prelekcje, spotkania autorskie, odczyty, konkursy, lekcje biblioteczne. Wyznaczały je przypadające w roku rocznice świąt państwowych, literackie oraz wydarzenia kulturalne. Głównym kierunkiem działania Biblioteki była w tym czasie prezentacja społeczeństwu wydawnictw omawiających osiągnięcia polityczne, dorobek gospodarczy, społeczny, i kulturalny naszego kraju i regionu.

Organizowane były wizualne formy propagandy i czytelnictwa. Biblioteka w ramach swych skromnych możliwości lokalowych prowadziła działalność kulturalno-oświatową, która jednak była ograniczona do: wystawek, lekcji bibliotecznych, konkursów. Spotkania z pisarzami, prelekcje dla młodzieży odbywały się na terenie szkół, z którymi biblioteka cały czas współpracowała. Wystawy z okazji świąt

państwowych organizowane były w holu sali teatralnej MOKSiR-u jako imprezy towarzyszące akademiom, wieczornicom. Wystawy dorobku biblioteka prezentowała na organizowanym każdego roku Wielkim Jarmarku Kultury, który odbywał się w maju w ramach Dni Kultury Książki i Prasy, początkowo w Hali Widowiskowo-Sportowej, a następnie na Placu Tysiąclecia.

Biblioteka organizowała tu cieszące się wówczas dużą popularnością kiermasze książek używanych i aukcje książek. Wieczory poezji przy świecach, spotkania z pisarzami dla dorosłych, pogadanki i prelekcje odbywały się w pięknie urządzonym Klubie TPPR oraz sali odczytowej, pomieszczeniach należących do MOKSiR, z których gościnności Biblioteka często korzystała. Dobrze układała się współpraca z placówkami kultury, szkołami podstawowymi, Liceum Ogólnokształcącym a także Ligą Kobiet, Towarzystwem Wiedzy Powszechnej i działającą prężnie Grupą Twórczą Cumulus. Dzięki takiej współpracy mogło się odbyć wiele imprez kulturalnych przeznaczonych dla czytelników biblioteki, a także mieszkańców naszego miasta. Oprócz imprez okolicznościowych biblioteka organizowała cykliczne imprezy głównie wystawy, które w kalendarzu imprez kulturalno-oświatowych zajmowały stałe miejsce:

- styczeń: rocznica wyzwolenia Chrzanowa
- luty: miesiąc książki rolniczej - prezentacja książek dla rolników, ogrodników działkowców
- marzec: Międzynarodowy Dzień Kobiet, Międzynarodowy Dzień Teatru
- kwiecień: Miesiąc Pamięci Narodowej
- maj: 1-Maja, Dzień Zwycięstwa, Dzień Matki, Dzień Oświaty Kultury Książki i Prasy
- czerwiec: Międzynarodowy Dzień Dziecka
- lipiec: 22-lipca
- sierpień: rocznica wybuchu Powstania Warszawskiego
- wrzesień: rocznica wybuchu II Wojny Światowej
- październik: Dzień Wojska Polskiego, Dzień Edukacji Narodowej, Dni Książki i Prasy Technicznej
- listopad: dekada książki społeczno-politycznej Człowiek-Świat-Polityka
- grudzień: Dzień Górnika.

*Kalendarium ważnych wydarzeń kulturalnych
w bibliotece w latach 1975-1985*

1975 rok

- Działka moje hobby - wystawa książek i prasy rolniczej
- Kobieta w literaturze, Kobieta w życiu, pracy i rodzinie - prelekcje wygłoszone z ok. obchodów 8-marca i przypadającego Międzynarodowego Roku Kobiet - współpraca z Towarzystwem Wiedzy Powszechnej i Ligą Kobiet
- Co wiesz o tych kobietach, kim są te kobiety - to tytuły konkursów dla dzieci i młodzieży związane z obchodami Dnia Kobiet i Międzynarodowym Roku Kobiet
- 100 rocz. śmierci J. Ch. Andersena - wystawa z materiałów własnych biblioteki
- Pamiątki Pamięci Narodowej - wystawa , z okazji miesiąca Pamięci Narodowej
- Święto Odrodzenia 22 lipca - faksymiliów dokumentów wystawa w holu Sali Teatralnej MOKSiR
- Malarstwo Wyspiańskiego - wystawa z materiałów własnych Biblioteki
- X Dni Książki Społeczno-Politycznej Człowiek-Świat-Polityka - wystawa książki
- Szlak bojowy Ludowego Wojska Polskiego - wystawa książek, faksymilów dokumentów zorganizowanych z ok. Dnia Wojska Polskiego
- Malarstwo Rosyjskie - wystawa albumów, reprodukcji - zorganizowana w holu Sali Teatralnej MOKSiR
- Niech żyje nam górniczy stan - wystawa z ok. obchodów Dnia Górnika
- Naszym górnikom - konkurs recytatorski dla dzieci

1976 rok

- spotkanie autorskie z pisarzem *Władysławem Bochenkiem*
- Estetyka i kultura życia codziennego - konkurs dla młodzieży zorganizowany wspólnie z Ligą Kobiet
- spotkanie autorskie z *Kornelią Dobkiewiczową* - pisarką dla dzieci i młodzieży

- Mój ulubiony autor - konkurs dla młodzieży (praca pisemna)
- spotkanie autorskie z prozaikiem, autorem sztuk scenicznych - *Natalią Rolleczek*
- spotkanie autorskie z poetą, prozaikiem, publicystą *Jalą Kurkiem*
- Biblioteki dla Rozwoju - pod takim hasłem przebiegały obchody Roku Bibliotek i Czytelnictwa - biblioteka prezentowała swój dorobek na Wielkim Jarmarku Kultury zorganizowanym w ramach obchodów Dni Kultury Książki i Prasy w hali widowiskowo-sportowej w Chrzanowie.
- spotkanie z poetą, prozaikiem, reportażystą - *Stanisławem Stanuchem* - gość Biblioteki podpisuje swoje książki na Jarmarku Kultury
- Abecadło Chrzanowa - zgaduj-zgadula dla dzieci - konkurs sprawdzający znajomość wiadomości o swoim mieście
- Moje hobby - modelarstwo - to tytuł konkursu zorganizowanego z ok. 20-lecia Biblioteki dla dzieci (prezentacja prac na Jarmarku Kultury)
- Montreal 76 - wystawa książek, Dzieje sportu i olimpiad - z materiałów własnych Biblioteki
- Wieczory bajek i baśni w bibliotece dla dzieci - czytanie baśni, oglądanie bajek

1977 rok

- konkurs na opowiadanie baśni pisarzy rosyjskich i radzieckich - dla dzieci
- konkurs recytatorski - wiersze poetów rosyjskich i radzieckich - dla młodzieży
- Zrobię coś sam dla mamy - konkurs plastyczny dla dzieci z okazji Dnia Matki
- Czy znasz Kraj Rad - konkurs wiedzy o znajomości Związku Radzieckiego - dla kl. VII - VIII
- Chrzanów wczoraj i dziś - konkurs plastyczny na album o mieście dla dzieci i młodzieży
- „Agata nogą zamiata” - teatrzyk kukiełkowy Tyci - Tyci działający przy bibliotece dla dzieci zaprasza na premierę

1978 rok

- 100 rocznica ur. Bolesława Leśmiana - wystawa
- Warszawa - Miasto Niepokonane - wystawa z ok. Wyzwolenia Stolicy

- 50 lecie istnienia Biblioteki Narodowej - wystawa książek z BN
- „Istota współczesnego patriotyzmu” - prelekcja dla młodzieży - O. Jędrzejczak
- Wieczór poezji proletariackiej w wykonaniu aktorów Teatru im. Wyspiańskiego „Słowo pisarza o polityce”
- spotkanie autorskie z poetą prozaikiem, *Tadeuszem Hołujem* - połączone z kiermaszem książek, które autor podpisywał na Wielkim Jarmarku Kultury
- „Polak w kosmosie” - wystawa z materiałów własnych Biblioteki
- X rocz. Ustawy o Bibliotekach - wystawa dorobku Biblioteki - Dni Kultury Książki i Prasy.
- „Polacy na frontach II Wojny Światowej” - wystawa książek, reprodukcji z materiałów własnych Biblioteki
- spotkanie autorskie (połączone z wyświetlaniem przeźroczy) - z pisarzem Jerzym Krasickim
- „W 60-tą rocznicę Odzyskania Niepodległości” - wystawa książek, dokumentów, faksymiliów
- Spotkanie z autorem książek dla dzieci i młodzieży, poetą, tłumaczem, autorem tekstów piosenek - *Tadeuszem Śliwiakiem* - w LO im. Stanisława Staszica
- „Uparty Kotek” - teatrzyk kukiełkowy Tyci - Tyci zaprasza dzieci

1979 rok

- wieczór poezji „Wiersze żołnierskie” czytają uczniowie z koła recytatorskiego
- 450 rocznica urodzin Jana Kochanowskiego - wystawa poświęcona życiu i twórczości pisarza
- udział biblioteki w konkursie ogólnopolskim „Przyjaciele Mojego Dzieciństwa”
- „Dla Ciebie Mamo” - wieczornica z okazji Dnia Matki
- „Janusz Korczak i Międzynarodowy Rok Dziecka” - prelekcja - mgr Z. Dużniak z TWP
- 75 rocznica urodzin K. I. Gałczyńskiego - wystawa
- „Janusz Korczak i jego bohaterowie” - konkurs plastyczny na album o J. Korczaku w związku z obchodami Roku J. Korczaka
- „Armia Kraków w kampanii wrześniowej” referat mgr Tadeusza Wrońskiego - kustosa Muzeum Historycznego w Krakowie z okazji 40 rocznicy Wybuchu II Wojny Światowej

- 90 rocznica urodzin Marii Konopnickiej - wystawa dorobku pisarki
- „Uparty Kotek” - teatrzyk kukiełkowy Tyci - Tyci zaprasza na premierę
- Biblioteka dla dzieci zaprasza do oglądania programów telewizyjnych dla dzieci (zakupiono nowy kolorowy telewizor)
- „Bój wrześniowy w filmie polskim” - prelekcja dla młodzieży szkolnej red. *M. Malatyńskiej* publicystki *Życia Literackiego*
- spotkanie autorskie z autorką powieści dla młodzieży - *Ewą Lach*

1980 rok

- „35-lecie PRL w literaturze pamiątkowej i relacjach ustnych” - konkurs zorganizowany wspólnie z Zarządem Miejskim Ligi Kobiet.
- wieczór poezji przy świecach - zorganizowany przez bibliotekę przy współpracy z grupą twórczą „Cumulus” - poświęcony poezji K. I. Gałczyńskiego
- „35 rocznica wyzwolenia spod okupacji hitlerowskiej” - wykład doc dr. hab. *Gwidona Rysiaka* z UJ
- Brzechwa dzieciom - wieczór bajek dla najmłodszych - z okazji Dnia Dziecka
- wieczór poezji przy świecach poświęcony twórczości Adama Asnyka
- spotkanie autorskie z autorem przygód Tomka Wilmowskiego - *Alfredem Szklarskim*
- „Konik polny i mrówka” - teatrzyk kukiełkowy Tyci - Tyci działający przy bibliotece dla dzieci zaprasza
- wieczór poezji przy świecach zorganizowany wspólnie z Grupą Twórczą „Cumulus” poświęcony Fryderykowi Chopinowi w 170 rocznicę urodzin
- spotkanie autorskie z pisarzem *Władysławem Bodnickim*
- konkurs plastyczny na plakat 1-majowy z okazji 90 rocznicy obchodów 1-go maja w Polsce
- „Dedykuję Mamie” - konkurs recytatorski dla dzieci z okazji Dnia Matki
- konkurs rysunkowy na asfalcie dla najmłodszych - zorganizowany na Placu Tysiąclecia z ok. Dnia Dziecka
- spotkanie autorskie z pisarką *Wandą Zakrzewską* dla dzieci i młodzieży
- wieczór poezji przy świecach - Grupa Twórcza „Culumus” czyta wiersze Marii Konopnickiej

- z ok. rocznicy wybuchu II Wojny Światowej - referat K. Czerska z ZBOWiD-u w Katowicach
- wieczór legend o Warszawie połączony z wyświetlaniem przeźroczy dla dzieci
- spotkanie autorskie z pisarką Kornelią Dobkiewiczową dla młodzieży

1981 rok

- 235 rocznica urodzin Tadeusza Kościuszki - wystawa z materiałów własności biblioteki
- Kobieta w malarstwie - wystawa z okazji Dnia kobiet
- „Poeci kobietom” - wieczór poezji, wiersze czytają członkowie Grupy Twórczej Cumulus
- spotkanie z jednym z twórców serialu Przygody Bolka i Lolka, Panem *Leszkiem Mechem*, który po spotkaniu z dziećmi w Szkole Podstawowej Nr 3 odwiedził bibliotekę dla dzieci i podarował rysunki z tego serialu.
- „Literatura dziecięca i młodzieżowa wydana w Polsce Ludowej” - konkurs sprawdzający znajomość literatury przez dzieci i młodzież
- wieczornica z ok. 1-go maja, wiersze mówią czytelnicy, uczniowie Szkoły Muzycznej w Chrzanowie - program muzyczny
- 140 rocznica śmierci Elizy Orzeszkowej - wystawa
- konkurs plastyczny na album o Janie Brzechwie - dla dzieci
- 160 rocznica urodzin K. C. Norwida - wieczór poetycko-muzyczny
- spotkanie z literatem, pisarzem dla dzieci - *Andrzejem Żakiem*
- wieczór poezji przy świecach poświęcony Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej
- uroczyste zakończenie konkursu „Orle pióro” na uroczystości w Bytomiu biblioteka dziecięca otrzymuje dyplom za udział w konkursie
- wystawa dorobku Biblioteki dla dzieci oraz wystawa prac wykonanych przez hobbystów modelarzy z okazji 25-lecia istnienia placówki
- wieczór poezji „Odeszli z różą w sercu” - Grupa Twórcza „Cumulus” czyta wiersze W. Bojarskiego - K. Baczyńskiego, T. Gajcego,
- 85 rocznica śmierci Alfreda Nobla - wystawa ze zbiorów własnych Biblioteki

1982 rok

- 100 rocznica śmierci Karola Darwina - wystawa ze zbiorów własnych Biblioteki
- 140 rocznica urodzin Marii Konopnickiej - wieczór poezji, wiersze czytają uczniowie z Kółka recytatorskiego ze Szkoły Podstawowej Nr 3 w Chrzanowie
- 25 rocznica śmierci Leopolda Staffa - wieczór poezji przy świecach - wiersze czytają członkowie Grupy Twórczej „Cumulus”
- 40 rocznica śmierci Janusza Korczaka - wystawa „Z życia Janusza Korczaka”
- konkurs plastyczny na album o J. Korczaku - dla dzieci
- 165 rocznica śmierci Tadeusza Kościuszki - wystawa ze zbiorów własnych Biblioteki
- „Najciekawszy dzień moich wakacji” - konkurs plastyczny dla dzieci
- 80 rocznica urodzin W. Broniewskiego

1983 rok

- konkurs zorganizowany z okazji rocznicy wyzwolenia Chrzanowa „Co wiem o ludziach i wydarzeniach, od których pochodzą nazwy ulic i szkół”
- 225 rocznica urodzin J. U. Niemcewicza - wystawa ze zbiorów własnych Biblioteki
- 510 rocznica urodzin Mikołaja Kopernika - wystawa
- „Od Kopernika do kosmonautów” - konkurs plastyczny dla dzieci
- 100 rocznica śmierci C. K. Norwida - wieczór poetycko-muzyczny
- wiersze i bajki od Grupy Twórczej „Cumulus” - członkowie grupy czytają swoje wiersze i bajki (P. Lucyna Szubel i P. Bogdan Zakordonec) z okazji Dnia Dziecka
- 190 rocznica urodzin Aleksandra Fredro - wystawa „Życie i Twórczość”
- udział w konkursie plastycznym organizowanym przez WiMBP w Katowicach „Śladami Tomka Wilmowskiego” - Finał konkursu - spotkanie z autorem Przygód Tomka - P. A. Szklarskim, Biblioteka dla dzieci otrzymuje dyplom za zajęcie 3-go miejsca
- 100 rocznica śmierci I. Turgieniewa - wystawa ze zbiorów własnych Biblioteki
- udział w konkursie zorganizowanym przez WiMBP w Katowicach -

„Znak graficzny naszej biblioteki” - 6-ciu uczestników z Chrzanowa przechodzi do finału

- ABC Chrzanowa - konkurs sprawdzający wiadomości o naszym mieście (dla młodzieży)
- 30 rocznica śmierci K. J. Gałczyńskiego - wieczór przy świecach - Grupa twórcza „Culumus” czyta wiersze poety

1984 rok

- spotkanie z kombatantem płk. Janem Szydłowskim zorganizowane w Szkole Podstawowej Nr 3 w Chrzanowie z okazji rocznicy wyzwolenia miasta
- „Dzień wolności w mojej wyobraźni” - konkurs plastyczny dla młodzieży
- wieczór autorski P. Bogdana Zakordońca - członka Grupy Twórczej "Cumulus"
- „Czy znasz Ziemię Chrzanowską” - konkurs wiedzy dla młodzieży
- „Moje miasto w 40-leciu PRL” - konkurs plastyczny dla dzieci, Najwięcej prac nadesłała Szkoła Podstawowa Nr 7, pokonkursowa wystawa prac w Dni Chrzanowa na Placu Tyciąclecia
- 100 rocznica urodzin K. Makuszyńskiego - wystawa książek
- spotkanie z aktorem teatru Zagłębia w Sosnowcu Panem *Jerzym Czarskim* - dla młodzieży z okazji Międzynarodowego Dnia Teatru
- 90 rocznica urodzin J. Iwaszkiewicza - „Życie i twórczość” - wystawa ze zbiorów własnych Biblioteki
- „O charakterze ludu polskiego wiejskiego” - prelekcja dla uczniów LO - Pan Józef Sopalski
- spotkanie dla najmłodszych czytelników z literatem - Panem *A. Żakiem* (przedszkole Nr 5 i Szkoła Podstawowa Nr 3)
- 80 rocznica urodzin J. Sztudyngera - wieczór fraszek - Grupa Twórcza „Cumulus”
- spotkanie z historykiem, autorem książek historycznych - *prof. A. Krawczukiem*
- aukcja książek, kiermasz książki używanej - Dni Chrzanowa - Pl. Tysiąclecia
- „Wiadomości o Polsce współczesnej” - konkurs dla młodzieży w ramach obchodów dekady książki społeczno-politycznej "Człowiek-Świat-Polityka"

- „Chcę być poetą” - udział w konkursie zorganizowanym przez WiMBP w Katowicach
- „Pyza wśród książek” - teatrzyk kukiełkowy Tyci - Tyci zaprasza na premierę
- „Czy znasz te baśnie” - konkurs dla dzieci
- 120 rocznica urodzin Stefana Żeromskiego - wystawa „Życie i twórczość”
- „Na Wyspach Hula-Gula” - spotkanie z podróżnikiem, literatem *P. W. Dworczykiem* (spotkanie połączone z wyświetlaniem przeźroczy oraz prezentacją różnych eksponatów)
- Jan Kochanowski - „Życie i twórczość” - prelekcja połączona z wyświetlaniem przeźroczy - Pan J. Sopalski - dla uczniów LO
- 95 rocznica urodzin Marii Dąbrowskiej - wystawa ze zbiorów własnych Biblioteki
- wystawa modeli wykonanych przez czytelników biblioteki dziecięcej - hobbystów modelarzy - z Młodego Modelarza z okazji Święta Lotnictwa

1985 rok

- 80 rocznica urodzin K. I. Gałczyńskiego - wieczór poezji przy świecach - wiersze czytają członkowie Grupy Twórczej „Cumulus”
- 480 rocznica urodzin Mikołaja Reja wystawa ze zbiorów własnych Biblioteki
- spotkanie aktorskie z poetą, pisarzem dla dzieci i młodzieży - Panem *Tadeuszem Śliwiakiem*
- konkurs na najlepiej opowiedzianą bajkę
- 5 rocznica śmierci Jarosława Iwaszkiewicza - wystawa ze zbiorów własnych Biblioteki
- udział w konkursie zorganizowanym przez WiMBP w Katowicach - „Nasi czworonożni i skrzydlaci przyjaciele” - 3 uczestników z Chrzanowa w finale
- spotkanie z poetą *J. Węgrzynem*
- 130 rocznica śmierci A. Mickiewicza - wystawa dokumentów, faksymiliów, książek - ze zbiorów własnych Biblioteki
- „Dorobek pisarzy polskich w 40-leciu PRL” - wystawa książek
- aukcja książek, kiermasz książki używanej - Dni Chrzanowa
- „Satyra - Fraszka - Aforyzm” - wieczór autorski Pana B. Zakordońca, członka Grupy Twórczej „Cumulus”

- „Kobiety w najstarszej literaturze” - prelekcja dla uczniów LO - Pan J. Sopalski
- Akcja „Lato” - konkursy, quizy - współpraca z MOKSiR
- spotkanie autorskie z literatem, podróżnikiem W. Dworczykiem.

Rozwijanie działalności kulturalno-oświatowej na rzecz środowiska i uczestniczenie w życiu politycznym, społecznym i kulturalnym miasta jest jednym z zadań Biblioteki. Zakres i forma propagowania kultury zależne są od wielu czynników (finansowych, lokalowych, politycznych itp.). W okresie działalności placówki prowadzone były różne formy współpracy z czytelnikiem. Nowe możliwości pojawiły się w momencie rozdzielenia Wypożyczalni i Czytelni, która dysponowała po 1989 roku stosunkowo dużym lokalem. Sytuacja uległa zasadniczej zmianie w 1990 roku, kiedy nasza placówka jak wszystkie biblioteki miejskie przestała być finansowana z Funduszu Rozwoju Kultury i ten obowiązek przejął Samorząd Miejski. Następną znaczącą zmianą była przeprowadzka Biblioteki Centralnej do własnego budynku przy ul. Oświęcimskiej 3. Od 10-go XII 1992 roku już we własnym budynku, gdzie znajdują się: Wypożyczalnia Główna, Czytelnia, Dział Muzyczny i Dział Gromadzenia i Opracowania Zbiorów, mogą bez przeszkód rozwijać swoją działalność i upowszechniać czytelnictwo. Od września 1991 roku Biblioteka współpracuje z Kroniką Chrzanowską. Na łamach tego miesięcznika regularnie ukazują się artykuły informacyjne o działalności i życiu kulturalnym Biblioteki i podawane są informacje o ważniejszych imprezach organizowanych przez MBP. Duży nacisk kładzie się na pozyskanie młodego czytelnika. Przy współpracy z innymi ośrodkami kultury od lat organizowane były akcje letniego i zimowego wypoczynku dzieci w mieście.

Biblioteka aktywnie włącza się w życie kulturalne miasta. Stało się już tradycją jej uczestnictwo w Dniach Chrzanowa, obchodach rocznic uchwalenia Konstytucji 3 Maja i Święta Niepodległości.

W latach 1985-1992 roku Dni Chrzanowa organizowane były na przełomie maja i czerwca. Biblioteka brała w nich udział przygotowując kiermasze książki używanej (miesiąc wcześniej rozpoczynano akcję zbierania książek od Czytelników) oraz kiermasze nowości wydawniczych, co w tamtym okresie stanowiło dużą atrakcję. Na wystawach prezentowane były prace konkursowe, przeprowadzane były aukcje szczególnie wartościowych książek

i albumów. W czerwcu 1988 roku obchody Dni Chrzanowa uświetniła impreza o zasięgu ogólnopolskim upowszechniania przez TVP pod nazwą „Zajechał wóz do Chrzanowa”. W latach 1993-1994 Dni Chrzanowa były obchodzone na przełomie sierpnia i września. Biblioteka oprócz tradycyjnego kiermaszu i wystaw zaznaczała swą obecnością organizując spotkania autorskie i aukcje prac plastycznych (rzeźba, malarstwo, grafika, tkanina) uczniów i absolwentów Państwowego Liceum Sztuk Plastycznych w Wiśniczu. Aukcję prac plastycznych podczas IV Zadymy Kabaretowej w 1994 roku prowadziła naówczas panująca I vice Miss Polonia Marzena Karasińska.

W 1995 roku powrócono do majowo-czerwcowego terminu obchodów święta miasta. Z tej okazji Biblioteka przywróciła po dwuletniej przerwie akcję „Maj miesiącem przebaczenia” dającej szansę opieszłym czytelnikom zwrócenia książek bez ponoszenia konsekwencji.

Godnym do odnotowania jest udział w ogólnopolskiej imprezie na rzecz „Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy” organizowanej przez MOKSiR w styczniu 1992 roku i „Jarmarkach” organizowanych przez oddział chrzanowskiego Muzeum w Wygiełzowie (20.09.1992), a także w uroczystościach uruchomienia basenu na Kątach (23.08.1992).

W związku z przeniesieniem filii bibliotecznej w Balinie do nowego budynku została nawiązana współpraca z miejscowym Kołem Gospodyń Wiejskich, które wykorzystuje lokal biblioteczny do swoich spotkań, wraz z Biblioteką organizuje również spotkania np. w 1995 roku były to: Wieczór Andrzejkowy, impreza „Mikołajkowa” i spotkanie świąteczne z kołędowaniem.

Przegląd imprez organizowanych cyklicznie przez MBP:

WYSTAWY:

I. Wystawy twórców nieprofesjonalnych:

- 1985 rok - wystawa „Plenery '85” oraz „Kwiaty”
- 1986 rok - wystawa twórców nieprofesjonalnych z terenu Ziemi Chrzanowskiej wraz z wystawą „Iglą malowana” Amalia Fidyk z Jaworzna; (w F-15)

- 1993 rok - 23.11-31.12 - wystawa malarstwa Zofii Komorowskiej „Pejzaże i kwiaty” - Czytelnia Biblioteki Głównej
- 1994 rok - 25.01-25.02 - Marian Majkut - grafika „Pejzaże”;
 08.03-30.03 - Marian Majkut - „Pastele”
 26.08-30.09 - Wacław Janicki - „Malarstwo-rzeźba-grafika”
 Jan Michalcewicz - „Malarstwo”
 04.12-30.12 - Józef Gawęł - rzeźba, Genowefa i Wiesław Konieczni - „Kościoły i kapliczki Polski południowej” - malarstwo;
- 1995 rok - 25.03-20.04 - „Krótka wycieczka do Królestwa Roślin i Królestwa Grzybów” ze zbiorów Muzeum w Chrzanowie;
 20.06-20.07 - Genowefa i Wiesław Konieczni - „Dęby” - malarstwo;
 15.10-04.11 - Władysław Zagrodzki - „Malarstwo”
 Powyższe wystawy w Czytelnicy biblioteki centralnej.
 01.10-30.10 - Dorota Filipek - „Grafika” - F-5 w Balinie.
 Wystawie towarzyszyła prezentacja wybranych grafik Adama Pocięchy.
- 1996 rok - 04.01-16.02 - Jadwiga Kwiatkowska - „Malarstwo” - Czytelnia Biblioteki Głównej.

II. Wystawy ekslibrisów w Czytelnicy:

- 1990 rok - 30.07-30.08 - „Z książką przez świat”;
- 1991 rok - 15.05-15.06 - „Rok pielgrzymki Jana Pawła II do Ojczyzny”
 - wystawa ekslibrisów ze zbiorów J. T. Czosnyki.
 Współtowarzysząca wystawa księdza o Janie Pawle II.
- 1993 rok - 20.03-20.04 - „Ekslibrisy Jana Pawła II” - 130 eksponatów autorów polskich i obcych z lat 1978-1993 ze zbiorów J. T. Czosnyki
 08.11-30.11 - „Motyw orła w ekslibrysie” - 120 ekslibrisów ze zbiorów J. T. Czosnyki;
 06.12-31.12 - „Znaki Królestwa Galicji i Lodomerii” autorstwa Mariusza Paździory ze zbiorów Państwa Iwaszkiewiczów;
- 1994 rok - 15.05-30.05 - „Rok rodziny” - ekslibrisy ze zbiorów J. T. Czosnyki;
 08.11-15.12 - „Sławni Polacy w ekslibrysie” - wystawa ekslibrisów ze zbiorów J. T. Czosnyki.

1995 rok - 02.03-30.03 - „Motywy Chopinowskie i muzyczne w ekslibrisie” - ok. 200 czarno-białych i kolorowych ekslibrisów ze zbiorów J. T. Czosnyki.

15.09-15.12 - wystawa prac pokonkursowych na ekslibris biblioteki wykonanych przez uczniów szkół podstawowych.

1996 rok - 20.02-30.03 - wystawa autorska ekslibristów Krzysztofa Kmiecica; zaprezentowano 220 przykładów oryginalnej twórczości

III. Wystawy cykliczne:

1. Cykl wystaw krajoznawczych np:

1990 rok - „Z książką przez świat”

1991 rok - „Podróże z książką” i cykl wystaw „Najpiękniejsze zabytki Polski i Europy”

1992 rok - wystawa map i przewodników „Pogoda często zawodzi - książka nigdy”

1993 rok - „Z książką zwiedzamy obce kraje”

1994 rok - „Poznajemy zabytki w Polsce”

1995 rok - „Europa w zasięgu ręki”.

2. Cykl wystaw książek dla rolników - prezentowanych w lutym w latach 1985-1993.

3. „Książka dla każdej Pani” - wystawy i kiermasze prezentowane w marcu.

4. Cykl wystaw książek: „Prezentujemy serie wydawnicze” - od 1995r.

5. Comiesięczna wystawa nowości wydawniczych.

6. Wystawy świąteczne i pokonkursowe.

IV. Pozostałe wystawy:

Maj 1986 - „Dorobek Biblioteki Rejonowej” - wystawa najciekawszych reprintów, kronik, zdjęć, ekslibrisów, plansz obrazujących czytelnictwo księgozbiór i rozwój bazy na przestrzeni 40 lat istnienia Biblioteki Publicznej w Chrzanowie - wystawa jubileuszowa (F 15).

Październik 1986 - wystawa jubileuszowa 30-lecia filii Nr 2 lokal Filii dla dzieci.

1987 rok - w sali marmurowej MOKSiR wystaw zdjęć, książek i faksymiliów z okazji 70-lecia istnienia Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich.

- 1988 rok - w sali marmurowej MOKSiR - wystawa z okazji 20 rocznicy uchwalenia ustawy o bibliotekach, oraz wystawa fotograficzna W. Dziedzica „Penetracje wyobraźni”.
- 1991 rok - wystawa faksymiliów indygematów z okazji 200-lecia Konstytucji 3 Maja oraz wystaw „Józef Piłsudski wielkim politykiem odrodzonej Polski”.
- 1992 rok - „Konstytucja nadziei narodu” - wystawa książek i reprodukcji,
10.12.92-15.01.93 - „Księga, książka, książeczka - książki o książkach,, - wystawa z okazji otwarcia Biblioteki centralnej w nowej siedzibie.
- 1993 rok - „Przyjaźń miast Harnes-Chrzanów” - wystawa stała, fotografie, proporczyki i inne pamiątki obrazujące współpracę zaprzyjaźnionych miast.
- w grudniu „195 rocznica urodzin Adama Mickiewicza” - wystawa najstarszych wydań i faksymiliów książek wieszczów i ilustracji do jego dzieł.
- 1994 rok - „Książka w karykaturze i grafice Janusza Motylskiego” - wystawa ilustracji i miniatur książkowych.
- „Witaj majowa jutrzeńko” - wystawa z okazji rocznicy Konstytucji 3 Maja.
- 1995 rok - zmiana ekspozycji stałej wystawy „Harnes-Chrzanów miasta braterskie 1981-1995”
- „Nobilitacja i indygenaty w Rzeczypospolitej w latach 1434-1794”
- „Echa wolnościowe w twórczości Adama Mickiewicza” - wystawa książek, ikonografii i pamiątek ze zbiorów antykwariusza krakowskiego E. Śmiłka
- wystawa książek o marszałku J. Piłsudskim z okazji 60 rocznicy śmierci.

SPOTKANIA

I. Spotkania autorskie:

- 1986 rok - zorganizowano 6 spotkań: z historykiem prof. A. Krawczukiem i literatem-podróżnikiem W. Dworczykiem.
- 1987 rok - odbyło się 20 spotkań: Z autorem książek przygodowych dla młodzieży A. Szklarskim, autorami książek dla dzieci A. Żakiem i A. Przemyską, podróżnikiem W. Dworczykiem

- 1988 rok - 4 spotkania: z A. Żakiem; autorem książek fantastyczno-naukowych A. Trepką i poetką chrzanowską L. Szubel.
- 1989 rok - 6 spotkań - z autorem książek dla młodzieży A. Mińkowskim i piszącym dla dzieci A. Torbusem.
- 1990 rok - 10 spotkań z A. Szklarskim - odwiedził Chrzanów 4-krotnie, A. Żak - jeden raz
- 1991 rok - odbyło się 6 spotkań z autorką popularnych książek dla dziewcząt E. Nowacką; L. Szubel i H. Chłopek, poetkami z grupy poetyckiej Cumulus.
- 1992 rok - 4 spotkania z W. Dworczykiem, prof. A. Krawczukiem i A. Minkowskim
- 1993 rok - 2 spotkania z autorką bajek dla dzieci A. Lorek.
- 1994 rok - 3 spotkania z autorką powieści młodzieżowych i sztuk scenicznych N. Rolleczek i L. Szubel - prezentacja zbioru wierszy dla dzieci.
- 1995 rok - zorganizowano 3 spotkania z popularnym autorem literatury młodzieżowej - E. Niziurskim.

II. Spotkania z ciekawymi ludźmi:

- 1986 rok - z kombatantem II Wojny Światowej płk. T. Spychajem
- 1989 rok - z psychologiem mgr E. Strycharczyk
- 1991 rok - z historykiem A. Jurą - „Dzieje miasta Chrzanowa”
- 1993 rok - z B. Wysockim - urodzonym w Chrzanowie prof. Uniwersytetu Harvard Cambridge, Massachusetts USA.
- z przyrodnikiem, autorem książek: „Z sokołem na łowy” i „Łowiectwo w Polsce” M. Mazarakim
 - z malarką nieprofesjonalną Z. Komorowską
 - z kolekcjonerem M. Paździorą
- 1994 rok - z twórcą nieprofesjonalnym M. Majkutem - „Techniki graficzne”
- z malarzem nieprofesjonalnym J. Michalcewiczem
 - z red. L. Mazanem „Śladami Szwejka”
 - z członkiniami grup poetyckich Cumulus i Gronie
 - L. Szubel, H. Chłopek i M. Białas
 - z E. Urodą - psychoterapeutką, propagatorką niekonwencjonalnej terapii
- 1995 rok - z K. Smoleniem - byłym więźniem, współzałożycielem i długoletnim dyrektorem Muzeum-oboju w Oświęcimiu,

- z mykologiem i botanikiem mgr P. Grzegorzkiem - „Środowisko naturalne - mit XX wieku”
- z malarzem nieprofesjonalnym, mecenasem W. Zagrodzkim.

PRELEKCJE, ODCZYTY, POKAZY

W bibliotece lub salach zaprzyjaźnionych instytucji odbywały się okolicznościowe lub tematyczne odczyty i prelekcje często wzbogacone pokazami przeźroczy, zdjęć i eksponatów.

1987 rok - pogadanka W. Wcisło z TWP „Nasze zdrowie”

- cykl prelekcji ilustrowanych przeźrocami zaprezentował W. Majewski „Miasta i stolice państw socjalistycznych”: Leningrad, Skarby zabytkowego Drezna, Sławne zabytki kulturalne Moskwy, Złota Praga

1988 rok - marzec - „Sławne kobiety świata”, „Portrety znanych Polek”

1989 rok - cykl prelekcji dla bibliotekarzy

- marzec - „Czytelnictwo dla dzieci i młodzieży”

- wrzesień - „Czytelnictwo zbiorów specjalnych”

- listopad - „Czasopismo w bibliotece - przykłady kartotek”

- W. Majewski z cyklu Zabytki Polski - „Sławni ludzie i zabytki kielecczyny”, „Szlakiem polskiego renesansu”

1991 rok - listopad - A. Jura „Drogi do niepodległości” prelekcja w LO

1992 rok - maj - „Konstytucja nadziei narodu” - program słowno-muzyczny przygotowany z kółkiem historycznym SP Nr 2 (nagrane na kasety).

1993 rok - listopad - K. Palka (członek środowiskowego Związku Żołnierzy AK) „75 rocznica odzyskania niepodległości”

1994 rok - listopad - prof. UJ S. Grodziski „Niepodległość Polski”

- kwiecień - P. Grzegorek - prelekcja z okazji Dnia Matki Ziemi.

1995 rok - styczeń - K. Smoleń „Historia powstania Państwowego Muzeum w Oświęcimiu-Brzeżynie”

- maj - prof. S. Grodziski - „Konstytucja 3 Maja”

- październik - inauguracja WSZECHNICY CHRZANOWSKIEJ

- dr M. Kuc - „Geologia regionu”

- listopad - mgr M. Szymaszkiewicz „Wykopaliska na Ziemi Chrzanowskiej”

- mgr L. Lipiarz - „Strój, zwyczaje i obrzędy na Ziemi Chrzanowskiej”

- 1996 rok - styczeń - dr. J. Kozub „Architektura ludowa”
- luty - mgr J. Motyka - „Kasztelania Chrzanowska”
- marzec - mgr W. Hadyś „Sztuka sakralna”
- mgr P. Grzegorzek - „Osobliwości przyrodnicze”

WSPÓŁPRACA Z DZIEĆMI - KONKURSY

W ramach upowszechniania czytelnictwa wśród najmłodszych czytelników były organizowane różnorodne konkursy, quizy, zgaduj-zgadule, konkursy błyskawiczne i inne imprezy przyciągające młodego czytelnika do biblioteki i zachęcające go do korzystania ze zbiorów zgromadzonych w naszych oddziałach. W latach 1985-1991 organizowano dla uczniów tzw. „zerówki” uroczystości „pasowania na czytelnika”. Dzieci przygotowywały wierszyki i piosenki o książkach, a obecna na wszystkich 18-stu „pasowanych” Pani Dyrektor uroczyście wręczała nowym czytelnikom karty biblioteczne i drobne upominki, dzieci zaś składały przyrzeczenie książce: „Będą korzystać z twoich rad i mądrości”.

Przy dwóch oddziałach bibliotecznych istniały teatryki. W roku 1986 w Filii dla dzieci teatrzyk kukiełkowy „Tyci-Tyci”, opracował i wystawił bajki: „Konik polny i mrówka” i „Agata nogą zamiata”. Teatrzyk aktorski, który działał od 1987 do początku 1989 roku przy Filii Nr 15 opracował i przedstawił bajki: „Wesoły strumyk”, „Słoneczna bajka”, „Pod zielonym jaworem” i opracowanie wierszy J.Brzechwy - „W krainie baśni”. Aktorzy pod kierunkiem i z pomocą bibliotekarki samodzielnie przygotowali chreografię i wykonali dekoracje. Odbyło się 17 przedstawień, w lokalach bibliotecznych i zaprzyjaźnionych instytucji np. w Klubie Seniora. Członkowie zespołu pomogli też w organizowaniu zabawy w plenerze, która odbyła się w ramach Akcji Lato 88 w tzw. Starych Łazienkach.

Wszystkie placówki brały udział w organizowanych corocznie akcjach: Lato i Zima w Mieście współpracując z Domem Kultury, Spółdzielnią Mieszkaniową i szkołami.

Stale utrzymywana jest współpraca ze szkołami miasta i gminy. Najaktywniej uczestniczą w niej szkoły: SP 2, SP 3, SP w Płazie i I LO.

Bibliotekarki we wszystkich oddziałach przyjmują wycieczki i przeprowadzają lekcje biblioteczne, pomagają młodym czytelnikom nauczyć się samodzielnej pracy z książką.

Aby upowszechnić poezję i zachęcić młodego czytelnika do sięgania po tomiki poezji organizowane są wieczory poetycko-muzyczne.

Biblioteka aktywnie uczestniczy w organizowanych przez WBP „DNIACH LITERATURY DLA DZIECI I MŁODZIEŻY”. Już od pierwszej edycji w 1983 roku wypełnia wszystkie konkursowe zadania. Drugi etap eliminacji miejskich odbywał się tradycyjnie w filii dla dzieci, wystawy prac konkursowych były prezentowane w różnych lokalach bibliotecznych, a także na wystawach z okazji Dni Chrzanowa.

I. 1983 - „Śladami Tomka Wilmowskiego” - 2 osoby nagrodzone w WBP

II. 1984 - „Nasi czteronożni i skrzydlaci przyjaciele”

III. 1985 - „Z kart reporterskiego notatnika”

IV. 1986 - „Mamy przyjaciół na całym świecie” - wystawa albumów, przewodników i kart do kroniki

V. 1987 - „Świat w marzeniach dzieci” - „Przygody naszych przyjaciół”

VI. 1988 - „Szlakami kosmiczno-ziemskiej przygody” - projekty miasteczka gwiazdowego

VII. 1989 - „Przed nami droga niejedna, droga ludzkiego istnienia”; w ramach konkursu zorganizowano wystawę książek i spotkanie z psychologiem.

1990 rok - „Dajemy dzieciom słońce”

1991 rok - „Dobry panie Czarodzieju...”

1992 rok - „Podróż za trzy grosze” - wystawa albumów

1993 rok - „Problemy przyrody współczesnej cywilizacji” - znaczenie natury dla życia ludzkiego. Apel pomocy zwierzętom - dyplom uznania z WBP

1994 rok - „Wyprawa w świat przyrody polskiej” - Szanujemy przyrodę naszej ziemi dyplom uznania za aktywny udział z WBP i nagrodę rzeczową - aparat fotograficzny

1995 rok - „Na tropach przyrody”, „Przyroda jako naturalne piękno na szlakach przygód” dyplom dla filii nr 2 i Wypożyczalni Główniej za aktywną i zaangażowaną realizację zadań programowych w XIII Dniach Literatury dla Dzieci i Młodzieży. Odbyło się też wiele różnorodnych konkursów ogłaszanych przez nasze placówki.

1985 rok - przeprowadzono 9 konkursów, w których udział wzięło 377 uczniów, trzech laureatów II etapu Dni literatury pojechało na finał do Bytomia. Zimą odbyły się zawody saneczkowe,

konkurs na najładniejszą figurę śnieżną i rysunek: „Zima w mieście”. Odbył się też konkurs plastyczny „Dzień wolności w mojej wyobraźni”.

1986 rok - w ramach obchodów „ROKU POKOJU” odbył się międzyszkolny konkurs plastyczny „Zawsze niech będzie pokój”. Oceniono 30 prac, w nowootwartej Filii Nr 15 odbyło się rozdanie nagród. Prace zaprezentowano na wystawie. W ramach *Akcji Lato i Zima w mieście* odbyły się konkursy: na wiersz i piosenkę, najlepiej opowiedzianą bajkę, wiedzy o książkach „Czy znasz te baśnie”, najlepszy strój na balu przebierańców

1987 rok - zorganizowano 14 konkursów, m.in.: plastyczno-literackie „Ziemia w literaturze”, „Gdybym był pisarzem lub malarzem”, „Złoty wawrzyn dla twórcy-złoty wawrzyn dla biblioteki”

Plastyczne: „Mój ulubiony bohater książki”, „Najpiękniejsze kwiaty”.

Edukacyjne: „Wiedzy o Polsce”, „Moje ulubione bajki - czy znam bohaterów bajek”, „Mała gospodyni” - co wiem o gospodarstwie domowym

1988 rok - ogłoszono 7 konkursów: literackich, plastycznych i czytelniczych.

Plastyczne: „W jaki sposób chciałbym spędzić ferie”, „Moja przygoda wakacyjna”

Literacki: „Z polszczyzną za pan brat”

VI DNI LITERATURY były realizowane w pierwszym etapie jako projekt miasteczka (makieta lub rysunek) lub komiks, w drugim etapie w formie literacko-czytelniczej. 24 uczniów zakwalifikowanych do drugiej części konkursu musiało odpowiedzieć na pytania, rozwiązać rebusy i zagadki, a także napisać opowiadanie fantastyczne.

1989 rok - przeprowadzono 10 konkursów m.in. plastyczny „Moja przygoda wakacyjna”.

W VII DNIACH LITERATURY wzięły udział 22 osoby.

1990 rok - Przeprowadzono 15 konkursów, literacki: „Bohaterowie powieści A. Szklarskiego”, plastyczny: „Jak wyobrażam sobie dalsze losy Tomka Wilmowskiego”

- w marcu przeprowadzono eliminacje do ogólnopolskiego konkursu recytatorskiego - konkursy błyskawiczne: „Czy znasz te książki”, „Z książką na ty”,

1991 rok - odbyło się 15 konkursów: recytatorski - „Baśnie, bajki, bajeczki”, literacki: „Czy znasz przygody Tomka Wilmowskiego” i in.

1992 rok - odbyły się tylko 3 konkursy - Wypożyczalnia Główna wraz z Czytelnią i Filią Muzyczną zmieniały lokalizację.

1993 rok - ogłoszono konkurs plastyczno-fotograficzny „Moje miasto - Chrzanów” Uroczyste rozstrzygnięcie nastąpiło w trakcie Dni Chrzanowa, w wystawę nagrodzonych prac zaprezentowano na Placu Tysiąclecia.

W F2 przeprowadzono dwa etapy konkursu plastyczno-literackiego „Z książką na wesoło”, a w oddziale muzycznym w konkursie wiedzy o książkach „Dziewczęta kontra chłopcy” udział wzięło 75 uczestników półkoloni.

1994 rok - XI DNI LITERATURY miały w tym roku bardzo szeroki zasięg. W pierwszym etapie zakwalifikowano 27 osób. W drugim etapie organizowanym pod hasłem „Kochajmy przyrodę” wyłoniono uczestników finału, który odbył się w bibliotece w Toszku.

Bardzo dużym zainteresowaniem cieszył się też konkurs plastyczny na projekt kartki świątecznej, a wystawę pokonkursową w czytelnii oglądało kilkaset osób.

1995 rok - Z okazji zbliżającej się 50-tej rocznicy powstania Biblioteki w Chrzanowie ogłoszono Międzynarodowy Konkurs na Exlibris. Oprócz konkursu głównego, rozstrzygniętego 21.03.96r. przeprowadzono konkurs międzyszkolny, którego efekty można było oglądać w gablotach w Wypożyczalni Główniej. Konkurs fotograficzno-plastyczny „Pocztówka z naszego miasta” i na artykuł „O moim mieście” rozstrzygnięto w trakcie Dni Chrzanowa.

Rodzaj imprezy	1985	1990	1995
Konkursy	9	15	8
Lekcje i wycieczki biblioteczne	18	25	108
Spotkania autorskie z ciekawymi ludźmi	7	10	6
Wystawki	170	200	200

Od grudnia 1992 r. w Czytelni MBP opracowywane są i powielane informatory:

- katalogi wystaw twórców nieprofesjonalnych i ekslibrisów w nakładzie 50 lub 100 egzemplarzy
- zakładki reklamujące zbiory i imprezy kulturalne
- plakaty i afisze zawiadamiające o działalności Biblioteki
- ulotki i zaproszenia

Rozdział III

CZYTELNICTWO, FORMY PRACY KULTURALNO- OŚWIATOWEJ

„Określone preferencje czytelnicze oraz zainteresowania książką były kształtowane przez najbliższe otoczenie, rodzinę, kręgi towarzysko-literackie, koleżeńskie środowisko szkoły, środowisko społeczno zakładowe. Zakres i charakter lektury, jak i nawyk czytania, wiązał się z przejęciem pewnych nawyków i postaw z przeszłości. Oddziaływanie tradycji wpłynęło na tworzenie pewnych stereotypów świadomościowych, a w tym stereotypów czytelniczych...”

(J. Wojciechowski „Czytelnictwo”, Kraków 1992 s. 142)

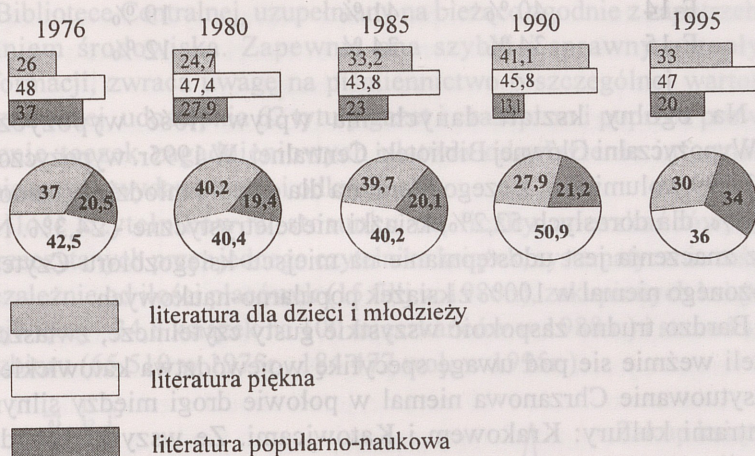
Celem bibliotek jest stałe podnoszenie poziomu kulturalnego społeczeństwa. Do roku 1981 kształtowanie światopoglądu i postawy moralnej za pomocą ogólnie dostępnych treści, zawartych w preferowanych przez władzę książkach polegało na odpowiedniej polityce zakupów - od niej zależna była struktura księgozbioru, która nie zawsze odzwierciedlała preferencje czytelnicze. To dostępność do książek miała kształtować gust czytelniczy.

Czytelnictwo miało charakter ukierunkowany i zgodny z obowiązującą ideologią i ustrojem państwa. Odpowiednia lektura powinna oddziaływać wychowawczo, rozbudzać pożądane zainteresowania, pogłębiać wiedzę, kształtować charakter i postawę zgodną z obowiązującą ideologią.

Po 1981 roku zmiany na rynku wydawniczym, bardziej różnorodna oferta, łatwość zakupu przyczyniły się do zmiany struktury księgozbioru, który w coraz większym stopniu odzwierciedlał upodobania czytelnika.

W Miejskiej Bibliotece Publicznej w Chrzanowie gromadzi się piśminnictwo ze wszystkich dziedzin wiedzy, ponieważ ma ona służyć czytelnikom o różnorodnych zainteresowaniach. Księgozbiór jest nie tylko uniwersalny, ale dzięki stałym zakupom nowości aktualny. O tym, w jakim stopniu nasze zbiory spełniają oczekiwania czytelnicze, świadczą dane statystyczne.

Struktura księgozbioru i struktura jego wykorzystania w latach 1976 - 1995

A - wypożyczenia

B - księgozbiór

Dzięki zmianie struktury zakupów zmniejszyły się rozbieżności między księgozbiorem a zapotrzebowaniem czytelniczym.

W sieci bibliotek MBP Chrzanów znajdują się różnorodne filie i w zależności od charakteru ich działalności preferencje czytelnicze znacznie się różnią.

Filia F-2 dla dzieci posiada księgozbiór złożony w 50% z literatury dla dzieci i młodzieży, w 23% - z literatury pięknej dla dorosłych, a pozostałe 27% stanowią książki popularno-naukowe przeznaczone dla młodego czytelnika.

W 1995r. w filii tej wypożyczono 16.824 woluminy, z czego 49% stanowiła literatura dla dzieci i młodzieży, 34% - literatura dla dorosłych, a tylko 17% literatura niebeletrystyczna. Wielka szkoda, że tak piękny zbiór literatury popularno-naukowej nie jest w pełni wykorzystany.

Jeżeli chodzi o filie wiejskie, to w roku 1995 w Luszowicach wypożyczono dwa razy więcej literatury dla dorosłych niż dla dzieci, w Pogorzycach 43% książek dla dzieci, 40% - dla dorosłych i 7% - popularno-naukowych; w filii na Kątach odpowiednio: 35%, 60% i 5%.

W filiach osiedlowych dane przedstawiają się następująco:

Filia	82-93	82-83	popularno-naukowe
F-13	30 %	55 %	15 %
F-14	40 %	41 %	19 %
F-15	34 %	34 %	12 %

Na ogólny kształt danych ma wpływ ilość wypożyczeń w Wypożyczalni Główniej Biblioteki Centralnej. W 1995r. wypożyczono 103.199 woluminów, z czego literatura dla dzieci i młodzieży stanowi 23,5%, dla dorosłych 52,2%, książki niebeletrystyczne - 24,3%. Nie bez znaczenia jest udostępnianie na miejscu księgozbioru Czytelni złożonego niemal w 100% z książek popularno-naukowych.

Bardzo trudno zaspokoić wszystkie gusty czytelnicze, zwłaszcza jeżeli weźmie się pod uwagę specyfikę województwa katowickiego i usytuowanie Chrzanowa niemal w połowie drogi między silnymi centrami kultury: Krakowem i Katowicami. Ze wszystkich badań wynika, że im większy jest stopień urbanizacji, tym niższe są wskaźniki czytelnictwa ze względu na dużą ilość konkurencyjnych instytucji, powszechniejszy nawyk kupowania książek i większą zamożność mieszkańców.

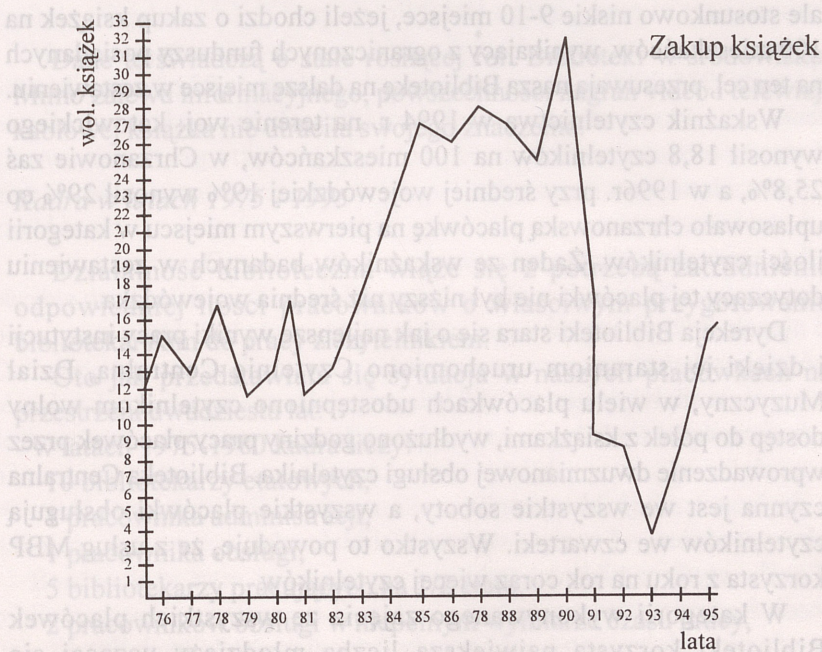
Aby przyciągnąć uwagę czytelników trzeba im zaoferować to, czego szukają. Gusty czytelnicze zależą od poziomu wykształcenia i przynależności do kategorii społeczno-zawodowej. W filiach osiedlowych preferowana jest literatura piękna o charakterze rozrywkowym; chętnie czytane są romanse, literatura sensacyjna, fantastyka i kryminały. Dla tych filii przeznaczane są tego rodzaju książki, a książki popularno-naukowe stanowią niewielki procent zakupów. Czytelnicy szukający specjalistycznej lektury kierowani są do Biblioteki Centralnej, która ze względu na bardzo zróżnicowane grono czytelników, w tym duży odsetek osób uczących się, zakupuje książki z różnych dziedzin wiedzy.

Księgozbiór popularno-naukowy jest ciągle aktualizowany i uzupełniany. Zgodnie z zainteresowaniami czytelników uzupełnia się

dział ekologii, geografii, prawa i ekonomii, dobrze rozbudowane są historia i historia literatury. Mimo, że wypożyczalnia główna przeznaczona jest dla dorosłych czytelników, wśród korzystających z jej usług duży procent stanowią dzieci i młodzież, np. w 1995r. stanowili oni 54% wszystkich czytelników. Aby zaspokoić ich potrzeby kupowane są też książki przeznaczone dla młodego czytelnika: szczególnie lektury szkolne, które dla łatwiejszego odnalezienia zebrane są na specjalnie wyznaczonych regałach.

Najbardziej aktualny i kompletny jest księgozbiór Czytelnii w Bibliotece Centralnej, uzupełniany na bieżąco zgodnie z zapotrzebowaniem środowiska. Zapewnia ona szybki i sprawny przepływ informacji, zwraca uwagę na piśmiennictwo o szczególnej wartości poznawczej, udostępnia 62 tytuły gazet i czasopism i poprzez prowadzenie teczek zagadnieniowych ułatwia odnalezienie informacji o bieżących wydarzeniach i odkryciach.

Ilość czytelników w stosunku do liczby mieszkańców, jak i przeczytanych przez jednego czytelnika książek, systematycznie rośnie niezależnie od ilości placówek (15 filii w 1986r.), zakupionych książek (najwięcej - 34,8 książek na 100 mieszkańców w 1988 r.) i stanu księgozbioru (65.510 w 1975r., 184.477 wol. w 1995r.).

22 Duży wpływ na kształtowanie pozytywnych postaw wobec książek i bibliotek publicznych ma ofiarna praca bibliotekarzy, którzy nawet w bardzo niesprzyjających warunkach lokalowych w umiejętny sposób upowszechniali nawyk czytelnictwa stosując różne formy pracy z czytelnikiem i dbali o atrakcyjność księgozbioru. Tak pozytywna postawa zawodowa bibliotekarzy, szybka, rzetelna i uprzejma w obejściu obsługa przyciąga do bibliotek coraz więcej czytelników. Nie bez znaczenia jest też lokalizacja i wygląd pomieszczeń bibliotecznych. Systematycznie remontowane i modernizowane, przenoszone w lepsze warunki placówki przyjmują więcej czytelników, o czym najlepiej świadczy gwałtowny wzrost ilości czytelników w filii w Balinie, po przeniesieniu do nowego budynku.

Możemy porównać wyniki MBP w Chrzanowie z innymi tego typu bibliotekami, porównując wyniki tzw. agregatowego indeksu aktywności ogłaszanego corocznie przez WBP w Katowicach w „Sprawozdaniu z działalności bibliotek publicznych i zakładowych woj. katowickiego” za kolejne lata. W zestawieniu porównuje się liczbę woluminów, czytelników i wypożyczeń i podaje się miejsce indeksu aktywności. MBP w Chrzanowie zajmuje 3-5 miejsce. Ma bardzo dobre 2-4 miejsce, jeżeli chodzi o liczbę czytelników na 100 mieszkańców, ale stosunkowo niskie 9-10 miejsce, jeżeli chodzi o zakup książek na 100 mieszkańców, wynikający z ograniczonych funduszy posiadanych na ten cel, przesuwają naszą Bibliotekę na dalsze miejsce w zestawieniu.

Wskaźnik czytelnictwa w 1994 r. na terenie woj. katowickiego wynosił 18,8 czytelników na 100 mieszkańców, w Chrzanowie zaś 25,8%, a w 1996r. przy średniej wojewódzkiej 19% wynosił 29% co uplasowało chrzanowską placówkę na pierwszym miejscu w kategorii ilości czytelników. Żaden ze wskaźników badanych w zestawieniu dotyczący tej placówki nie był niższy niż średnia wojewódzka.

Dyrekcja Biblioteki stara się o jak najlepsze wyniki pracy instytucji i dzięki jej staraniom uruchomiono Czytelnię Centralną, Dział Muzyczny, w wielu placówkach udostępniono czytelnikom wolny dostęp do półek z książkami, wydłużono godziny pracy placówek przez wprowadzenie dwuzmianowej obsługi czytelnika. Biblioteka Centralna czynna jest we wszystkie soboty, a wszystkie placówki obsługują czytelników we czwarteki. Wszystko to powoduje, że z usług MBP korzysta z roku na rok coraz więcej czytelników.

W kategorii wykonywanego zajęcia ze wszystkich placówek Biblioteki korzysta największa liczba młodzieży uczącej się

i niezatrudnionych. Od 30-50% wszystkich czytelników stanowią dzieci, młodzież do 15 roku życia. Najmniejszy procent czytelników wywodzi się z III grupy czytelniczej - 24%. Wynika to być może z dużej aktywności życiowej (zawodowej) i lepszej sytuacji finansowej ludzi w wieku 20-29 lat, pozwalającej na zakup własnej książki. Najwierniejszymi czytelnikami, najczęściej odwiedzającymi Bibliotekę są emeryci i renciści.

W 1975 r. w MBP zarejestrowano 7.215 czytelników ze wskaźnikiem czytelnictwa 16,9% i 20 książkach przeczytanych przez jednego czytelnika, w 1995 r. liczba czytelników podwoiła się i wynosiła 15 095, wskaźnik czytelnictwa wynosił 28,9% i każdy czytelnik przeczytał średnio 24 książki. Porównajmy.

1975	42 769	6	7 215	16,9%
1980	45 810	10	6 920	15%
1985	49 476	13	9 468	19%
1990	52 486	13	12 483	23,8%
1995	52 319	10	15 095	28,9%

Dane te świadczą o stale rosnącej roli Biblioteki w środowisku. Mimo zalewu informacyjnego, powszechności nagrań video i telewizji kablowej książka nie utraciła swojego znaczenia.

Kadra w latach 1975 - 1995

Działalność biblioteczna wiąże się z potrzebą zatrudnienia odpowiedniej ilości pracowników o właściwym przygotowaniu bibliotekarskim do pracy z czytelnikiem.

Oto jak przedstawiała się sytuacja w naszych placówkach na przestrzeni dwudziestu lat:

- w latach 1975-1980 kadra liczy:

10 bibliotekarzy etatowych,

1 pracownika administracji,

1 pracownika obsługi,

5 bibliotekarzy pracujących na 1/2 etatu,

2 pracowników obsługi w niepełnym wymiarze czasu pracy,

Wykształcenie pracowników etatowych:

1 osoba - z wykształceniem wyższym,

7 osób - z wykształceniem średnim bibliotekarskim,

3 osoby - z wykształceniem średnim ogólnym,

1 osoba - z wykształceniem podstawowym

bibliotekarze niepełnozatrudnieni posiadają wykształcenie średnie ogólne.

Pod koniec 1980 roku kiedy tworzy się kolejne filie biblioteczne zwiększa się również zatrudnienie pracowników:

- bibliotekarze zatrudnieni na etatach - 11 osób,

10 osób pracuje w niepełnym wymiarze czasu pracy.

Wykształcenie pracowników etatowych:

2 osoby - wyższe bibliotekarskie,

5 osób - studium bibliotekarskie,

2 osoby - średnie bibliotekarskie,

2 osoby - średnie ogólne.

Duże zmiany w zatrudnieniu nastąpiły w 1985 roku, kiedy to MBP liczyła 14 filii bibliotecznych. Łącznie zatrudniano 17 pracowników etatowych w tym: 15 bibliotekarzy oraz 2 pracowników w niepełnym wymiarze czasu pracy, z tego 10 bibliotekarzy.

W latach 1986-1990 liczba zatrudnionych wzrosła do 22 pracowników etatowych i 18 niepełnoetatowych, a w 1995 roku:

26 etatów bibliotekarskich,

1 etat administracji,

1 etat księgowości,

1 pracownik obsługi,

13 niepełnozatrudnionych:

6 bibliotekarzy,

2 pracowników administracji i księgowości,

5 pracowników obsługi.

Wykształcenie bibliotekarzy:

pełnozatrudnieni - 4 osoby - wyższe bibliotekarskie,

17 osób - studium bibliotekarskie,

5 osób średnie ogólne

niepełnozatrudnieni - to 6 osób z wykształceniem średnim ogólnym.

Z powyższych zestawień wynika, że prawidłowo wzrastało zatrudnienie bibliotekarzy w bibliotekach naszej sieci i było związane z powstawaniem nowych placówek.

Bibliotekarze cały czas uzupełniali wiedzę w różnych formach kształcenia: kończyli studia, studium, kursy bibliotekarskie i obecnie prawie 80% kadry posiada wykształcenie fachowe.

Właściwa kadra, dobrze wykształcona, odpowiednio rozmieszczona sieć bibliotek, duże zbiory, właściwe godziny otwarcia placówek dla czytelników, to najważniejsze czynniki, które decydują o oddziaływaniu bibliotek na środowisko. Biblioteki chrzanowskie swoim zasięgiem obejmują 29% mieszkańców miasta Chrzanowa, co świadczy o bardzo wysokim poziomie pracy bibliotekarzy.

Plany na przyszłość.

Obecna sytuacja lokalowa istniejących na terenie miasta i gminy sieci bibliotek jest zadowalająca, lecz w przyszłości pragniemy usprawnić i poszerzyć zakres naszej działalności uwzględniając rosnące potrzeby społeczności Chrzanowa. I tak planujemy uruchomienie nowej filii bibliotecznej w dzielnicy Borowiec oraz punktu bibliotecznego przy szpitalu miejskim.

Marzymy również o otwarciu w gmachu Biblioteki Głównej oddziału dla dzieci i młodzieży poprzez dobudowę odpowiedniego pawilonu, w którym również znalazłoby się miejsce na organizowanie różnego typu wystaw i imprez kulturalnych. Dało by to możliwość organizowania dowolnej liczby tego typu imprez bez zakłócania rytmu pracy Czytelni.

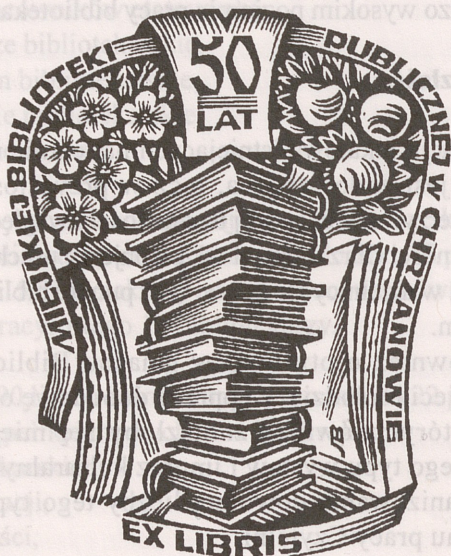
Jeśli mowa o Czytelni, to pragniemy również uruchomić w jej obrębie dział informacyjno-bibliograficzny, który służyłby Czytelnikom pomocą w szybkim i skutecznym dotarciu do potrzebnej informacji. Dodajmy, że istnieje duże zapotrzebowanie na tego typu usługi. Istnieje również duża potrzeba uruchomienia w obrębie naszej placówki działu regionalnego, który gromadziłby dokumentację z życia społecznego naszego regionu. Zgromadzone w ten sposób materiały mogłyby stanowić cenne źródło informacji o Ziemi Chrzanowskiej dla przyszłych pokoleń.

Bardzo leży nam na sercu poprawa stanu technicznego lokali bibliotecznych, a zwłaszcza likwidacja barier architektonicznych, co umożliwiałoby ludziom niepełnosprawnym korzystanie z zasobów

bibliotecznych. Niektóre filie wymagają pilnie poprawy stanu technicznego lokali i istniejących warunków pracy, należą do nich: Filia Nr 2, Biblioteka dla Dzieci i Młodzieży, Filia Nr 9 - w Pogorzycach.

W związku z trwającym procesem komputeryzacji Biblioteki chcielibyśmy wyposażyć wszystkie nasze placówki w komputery połączone w sieć z dostępem do sieci ogólnopolskiej.

Wszystko to pozostaje w sferze naszych planów i marzeń na przyszłość, które pragnęlibyśmy zrealizować. Chcemy to uczynić z myślą o rosnącej liczbie Czytelników naszej Biblioteki, którzy oczekują od nas szybkiej, fachowej obsługi na coraz wyższym poziomie.

Spis pracowników w latach 1946-1995

Przedstawiony poniżej spis pracowników Miejskiej Biblioteki Publicznej w Chrzanowie nie obejmuje wszystkich osób zatrudnionych przez pięćdziesiąt lat jej działalności.

Sporządzony został w oparciu o zachowane dokumenty i dlatego mogła zaistnieć sytuacja pominięcia w nim osób zatrudnionych w latach 1945-1975.

Wszystkich, którzy mogą pomóc w uzupełnieniu wykazu pracowników naszej instytucji prosimy o pomoc.

Biblioteką w latach 1946-1995 kierowali:

dr Edward Chełstowski

Mirosława Mierzwa

Janina Krejza

mgr Krystyna Wołoch

Elżbieta Mendakiewicz

mgr Lucyna Kumala

Spis pracowników w latach 1946-1995

<u>Lp.</u>	<u>Imię i nazwisko</u>	<u>lata pracy</u>
1.	Baliś Izabela	1988 - 1992
2.	Bartula Dorota	1986 - nadal
3.	Baran Zofia	1986 - 1992
4.	Bartula Elżbieta	1970 - 1994
5.	Barszcz Barbara	(brak danych)
6.	Bem Wiesława	1953 - nadal
7.	Bębenek Bożena	1984 - nadal
8.	Bogusławska Maria	1984 - 1992
9.	Bogusz Agata	1988 - 1989
10.	Broniek Józefa	1972 - 1981
11.	Buliński Kazimierz	(brak danych)
12.	Burkiewicz Marta	(brak danych)
13.	Chełstowski Edward	1946 - 1950
14.	Chmura Krystyna	1986 - nadal
15.	Cymer Łukasz	1995 - nadal
16.	Cymer Maria	1986 - nadal
17.	Ćwik Genowefa	1968 - 1971
18.	Dąbrowska Magdalena	1995 - 1995
19.	Duda Magdalena	1988 - 1991
20.	Dudzik Zofia	(brak danych)
21.	Dusza Halina	1984 - 1986
22.	Dyakowska Grażyna	1978 - 1979
23.	Faltus Krystyna	1974 - 1976
24.	Figura-Napart Mirosława	1992 - 1992
25.	Firek Iwona	1992 - nadal
26.	Firlit Grażyna	1982 - nadal

27.	Fudała Bożena	1992 - nadal
28.	Fudała Maria	1982 - 1990
29.	Gawin Anna	1986 - 1987
30.	Gębka Henryka	1980 - nadal
31.	Głogowska Bernadetta	1980 - 1989
32.	Głowacz Krystyna	1978 - 1982
33.	Goryl Zofia	(brak danych)
34.	Grec Anna	1965 - -
35.	Groszek Krystyna	1984 - 1986
36.	Grzyb Halina	1994 - nadal
37.	Halemba Elżbieta	1957 - -
38.	Hawrylak Wanda	1982 - nadal
39.	Hawrylak Stanisław	1993 - nadal
40.	Haznar Agnieszka	1989 - 1994
41.	Holusza Daniel	1976 - -
42.	Hostyńska Mirosława	1986 - nadal
43.	Iwanicka Krystyna	1981 - nadal
44.	Jakubowska Danuta	1981 - 1988
45.	Jamrozik Alina	1959 - 1992
46.	Jastrzębska Krystyna	1978 - nadal
47.	Jankowski Tadeusz	1983 - 1992
48.	Jaśko Kazimierz	- - 1961
49.	Jaśko Mirosława	1982 - 1983
50.	Jędryszek Anna	1994 - 1995
51.	Jura Elżbieta	1976 - nadal
52.	Kania Maria	1980 - 1985
53.	Kasprzyk Dorota	1986 - 1992
54.	Kędra Zbigniew	1967 - -
55.	Kielar Ewa	1979 - 1980
56.	Klich Elżbieta	1979 - 1980
57.	Kmak Elżbieta	1989 - nadal
58.	Kmicik Krystyna	(brak danych)
59.	Kobak Bożena	1989 - nadal
60.	Kosowski Bogdan	1993 - nadal
61.	Koźbial Jadwiga	1978 - 1979
62.	Krejza Janina	1956 - 1977
63.	Kubicz Stefania	1956 - 1971
64.	Kucharska Otylia	(brak danych)
65.	Kumala Lucyna	1983 - nadal

66.	Kumala Władysława	1989 - 1992
67.	Kurnik Lidia	1983 - nadal
68.	Kurowska Sylwia	1987 - nadal
69.	Langer Ewelina	1994 - nadal
70.	Langer Jadwiga	1987 - 1988
71.	Leś Kazimiera	1983 - 1992
72.	Lewandowska Ernestyna	1977 - 1979 i 1990 - 1991
73.	Lichota Maria	1982 - 1983
74.	Likus Jadwiga	1978 - 1991
75.	Litwin Jolanta	1980 - 1985 i 1994 - nadal
76.	Łanoszka Maria	1975 - 1981
77.	Łazińska Jadwiga	(brak danych)
78.	Łyko Izabela	1995 - nadal
79.	Macuda Alicja	1992 - nadal
80.	Madej Agnieszka	1996 - nadal
81.	Madeja Alicja	1973 - 1974
82.	Malinowska Maria	1962 - -
83.	Mamica Helena	1995 - nadal
84.	Matusik Danuta	1989 - nadal
85.	Mazgaj Jolanta	1985 - nadal
86.	Mazur Karolina	1983 - 1985
87.	Mąsior Józefa	1971 - -
88.	Mandakiewicz Elżbieta	1977 - nadal
89.	Mierzwa Janina	(brak danych)
90.	Niemczyk Stanisława	1995 - 1995
91.	Nowakowska Agata	1985 - 1987
92.	Ostrowska Lidia	1982 - 1983
93.	Palka Jacek	1981 - 1983
94.	Palka Urszula	1978 - 1982
95.	Pastwa Janina	1982 - nadal
96.	Pierzchała Stanisława	1955 - 1981
97.	Pietrzyk Iwona	1985 - 1986
98.	Ples Olga	1989 - nadal
99.	Przeworowska Jadwiga	1985 - 1989
100.	Raczek Janina	1981 - 1985
101.	Robak Helena	1974 - -
102.	Rozmus Kinga	1985 - nadal
103.	Rusek Henryka	1974 - 1980
104.	Ryba Stanisław	1988 - 1992

105.	Rychłowska Maria	1974 - 1977
106.	Rydzewska Barbara	(brak danych)
107.	Rydzewska Maria	(brak danych)
108.	Sajdak Małgorzata	1995 - nadal
109.	Sandacz Stefania	1953 - -
110.	Sitko Katarzyna	1983 - 1984
111.	Solarczyk Maria	1986 - 1987
112.	Stopnicka Zofia	1986 - 1991
113.	Szopa Krystyna	1973 - 1982
114.	Szulc Teresa	1989 - 1991
115.	Szyszk Aldona	1979 - nadal
116.	Szyszk Alina	1982 - 1984
117.	Tokarewicz Lucyna	1982 - 1984
118.	Trojanowski Aleksander	1956 - 1992
119.	Trojanowska Hanna	1967 - nadal
120.	Trzaska Janina	1989 - 1990
121.	Urbańska Krystyna	1963 - -
122.	Wartalska Maria	1977 - 1978
123.	Warywocka Bożena	1989 - nadal
124.	Wielonek Stanisława	(brak danych)
125.	Włodarczyk Alicja	1983 - nadal
126.	Wołoch Krystyna	1977 - 1982
127.	Wołodko Józefa	1961 - -
128.	Zając Lidia	1994 - -
129.	Zajęga Aleksandra	1971 - 1972
130.	Zbroszczyk Małgorzata	1986 - nadal
131.	Zielezna Lucyna	1993 - nadal
132.	Ziegler Wanda	1989 - nadal
133.	Zientara Danuta	1990 - nadal
134.	Zoń Wacław	1988 - 1988
135.	Żuk Anna	1986 - nadal

Wyniki działalności MBP w latach 1975-1995

L.p.	Biblioteka	Rok	Liczba mie- szkańców na 1 placówkę	Wydano na zakup książek na 100 mieszkańców	Zakup wol. na 100 mieszk.	Ilość wol. na 100 mieszk.	Czytelnicy na 100 mieszk.	Wypożycz. na 100 mieszk.	Wypożycz. na 1 czytelniaka	Liczba czyteln. na 1 etat przelicz.	Liczba wypoż. na 1 etat przelicz.
1.	Chrzanów	1975	7.128	519	12	153	16,9	346	20	559	11.489
2.	Chrzanów	1978	5.581	716	16,8	155	17,4	381	22	598	13.095
3.	Chrzanów	1981	4.638	858	17,1	163	13,4	293	22	430	9.381
4.	Chrzanów	1984	3.763	4.099	26,4	226	16,1	408	25	439	11.090
5.	Chrzanów	1987	3.408	6.958	25,3	290	22,6	517	22	473	10.798
6.	Chrzanów	1990	4.037	100.080	9,0	321	23,8	545	22	438	10.051
7.	Chrzanów	1993	5.225	363.000	8,3	332	23,4	538	23	453	13.261
8.	Chrzanów	1995	5.231	83	15,5	352	28,9	707	24	503	15.110

Wyniki działalności MBP w latach 1975-1995

L.p.	LATA	Liczba mieszkanców	Liczba placówek	Liczba punkt. bibliot.	Liczba miejsc w czytel.	Budżet na zakup zbior.		Liczba pracow. dzial. podst.		Liczba zakup. wolum.	Stan księgoz. na 31. XII	w tym:			Liczba czytel-ników	Liczba wypoz. ogółem	w tym:		
								ogółem	w tym pełne etaty			Liter. piękna dla dzieci	Liter. piękna dla dorosłych	Liter. z innych dzial. i czasop.			literat. pięknej dla dzieci	literat. pięknej dla dorosł.	literat. z innych dzialów
1.	1975	42.769	6	6	42	221,9	—	13,0	—	5.178	65.510	14.747	28.993	25.567	7.215	148.215			
2.	1978	44.647	8	—	42	319.797	—	13,0	—	7.526	69.307	14.747	28.993	25.567	7.769	170.241	39.798	83.302	47.141
3.	1981	46377	10	1	39	398.176	2164	14,5	10	7.939	75.577	15.525	24.733	35.319	9.233	136.027	58.770	52.292	24.965
4.	1984	48.923	13	—	67	2.005.814	7068	18,0	13	12.937	110.681	23.058	37.886	49.737	7.914	199.637	73.438	93.992	32.207
5.	1987	51.134	15	—	93	3.558.000	207.000	24,5	19	12.933	148.478	32.380	49.977	66.121	11.596	264.562	100.908	123.328	40.236
6.	1990	52.486	13	1	115	52.528.000	7.560.000	28,5	21	4.733	168.872	38.171	60.711	69.990	12.483	286.454	117.681	130.065	38.708
7.	1993	52.253	10	1	100	190.192	—	27	23	4.338	173.925				12.242				
8.	1995	52.319	10	1	102	43.566	—	30	26	8.122	184.474				15.095	369.982			

Remont budynku Domu Kultury przy al. Lenina (Henryka) 24,
w którym miała siedzibę PiMBP - 1945 r.

Pierwsza siedziba PiMBP w Chrzanowie
przy al. Lenina (obecnie Henryka) 24 - 1946 r.

Otwarcie Domu Kultury im. Tadeusza Korciuszki w Chrzanowie

Na najkłodniejszej ulicy miasta Chrzanova przy Alei Lenina 24, stał budynek mocno uzbrojony od działań wojennych i strzytł swoimi gruzami arsechodpów. I inicjatywy ob. Wrońskiego Władysława, kierownika Światowego Oddziału Informacji i Propagandy w Chrzanowie, dom ten został odbudowany i doprowadzony do stanu używalności.

A celem jego będzie szerzenie kultury i oświaty w-rod miejscowego społeczeństwa - bowiem budynek ten został przeznaczony na Dom Kultury.

Ponieważ otwarcie Domu Kultury, a wraz z tem oddanie go do użytku społeczeństwa wypadło w Roku Kościuszcowkim, rama zaś uroczystość odbywa się w dniu 24 marca - dzień przynęgi Korciuszki - postanowiono Dom Kultury nazwać imieniem Tadeusza Korciuszki.

Wielkie prace przy odbudowie Domu Kultury, pełne trudu i mozoku trwały od 11.9.1945r. po dzień dzisiejszy i kosztowały ponad 120.000 zł. nie licząc subwencji otrzymanych w postaci 40 m² ziemia okienego, otrzymanego z Huty - Izakowa, oraz bezpłatnie wykonanych robot malarskich przez Fabrykę „Stella” w Chrzanowie, tak również bezpłatnie wykonanej pracy drukarskiej i afisze, zaproszenia, książki pamiątkowa i przez Drukarnię Jawornicką. fundusze na ten cel odbudowy Domu Kultury zostały zebrane w formie subwencji, otrzymanych od rodzinnych instytucji oraz oraz prywatnych, tak również z funduszy Światowego oddziału Informacji i Propagandy w Chrzanowie.

Lista ofiarodawców jest umieszczona w tej książce.

Światłowy Oddział Informacji i Propagandy w Chrzanowie doprowadzili do tego stanu w jakim teraz się znajduje ta piętna placówka - wnorci cię do całego społeczeństwa :

„Sforzba nam ludzi dobrej woli, by dalej wspólnie z nami podjęli trud nad utrzymaniem i dźwiganiem, ażuży poziom Domu Kultury, „
pracując nad jego rozwojem ażeby mógł dobrze spełnić swoje zadanie. ”

Obecnie został utworzony Zarząd Domu Kultury, w skład którego weszli przedstawiciele :

Zarząd Miejski.....	Burmistrz.....	Wawerstrom Jozef
Izakołstwo.....	Dyr. Gmin.....	Augustyni Henryk
Starostwo.....	Raj. Pektowski Jan.....	Raj. Kultury i Sztuki
Pow. Oddział Inform. i Propagandy.....	Cabanowa Teodadia.....	i Starikiewicz Kazimierz.
Pow. Przyjzmił Polko-Kadziekiej.....	Wronski.....	Władysław
Owiata paraskolca.....	Jasp.....	Towadit
Światłowy Rada Zw. Zaw.....	Wierzba.....	Władysław
oraz.....	magr.....	Oczkowski
		Zygmunt

Zachowała się kronika PiMBP w Chrzanowie,
to pierwszy wpis z okazji otwarcia

Chrzanów dn. 24 marca 1946r.

Filia dla dzieci współpracowała ze Szkołą Muzyczną
- wieczór poetycko-muzyczny - 1973 r.

Konkurs w filii dla dzieci - 1973 r.

Lekcja biblioteczna w Bibliotece Centralnej - Czytelnia
 Wystawa i aukcja prac plastycznych uczniów PLP w Wigierach
 zorganizowana przez Bibliotekę na Placu Tysiąclecia

Lekcja biblioteczna w filii dla dzieci i młodzieży

Lekcja biblioteczna w Bibliotece Centralnej - Czytelnia

Kiermasz książek - Plac Tysiąclecia
Dni Chrzanowa '92

Czytelnia od 1989 - 1992 mieściła się w pomieszczeniach MOKSIR

Wystawa i aukcja prac plastycznych uczniów PLP w Wiśniczu
zorganizowana przez Bibliotekę na Placu Tysiąclecia
z okazji Dni Chrzanowa '94

Czytelnia od 1989 - 1992 mieściła się w pomieszczeniach MOKSiR

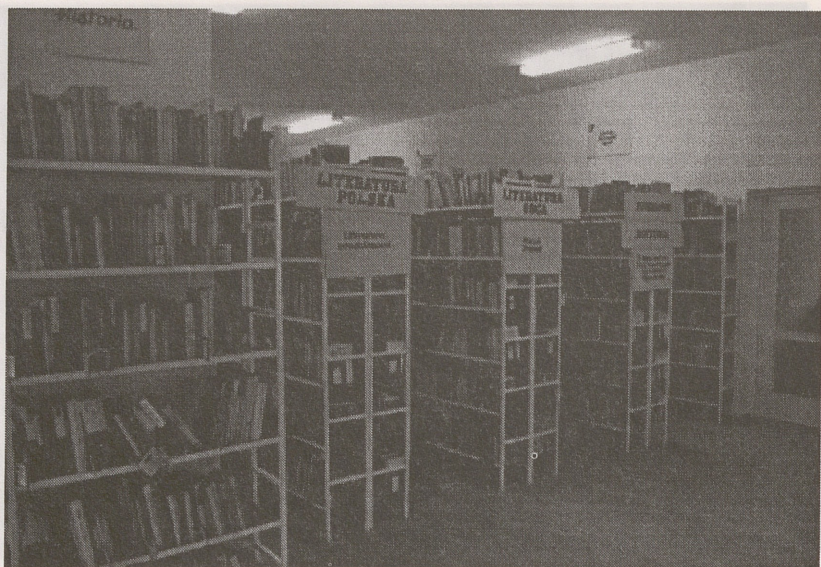

Dyrektor MBP w Chrzanowie składa podziękowania władzom miasta
za wspaniały lokal dla Biblioteki Centralnej

Uroczyste otwarcie Biblioteki Centralnej 10.12.1992 r. zaszczytli swoją obecnością władze miasta i przedstawiciele WBP w Katowicach

Biblioteka Centralna - Wypożyczalnia Główna - z wolnym dostępem do półek ułatwia czytelnikom wybór książek

Przeprowadzka - rozpakowujemy książki już w nowym lokalu przy ul. Oświęcimskiej 3

Mimo, że remont budynku Biblioteki Centralnej trwa, to wewnątrz dobiegają końca prace związane z ułożeniem zbiorów

Jedno z licznych spotkań z ciekawymi ludźmi Ziemi Chrzanowskiej

Wieczór poetycko-muzyczny poświęcony Chopinowi uświetniły swym występem uczennice I-go LO w Chrzanowie

Spotkanie z Natalią Rolleczek cieszyło się dużym zainteresowaniem czytelników - maj 1995 r.

Spotkanie z pisarzem Edmundem Niziurskim zorganizowane przez Bibliotekę dla mieszkańców miasta z okazji Dni Chrzanova '95 odbyło się w sali MOKSiR

Prace dzieci wybrane na XIII Dni Literatury Dziecięcej i Młodzieżowej na eliminacje wojewódzkie

DYPLOM UZNANIA

dla Filii Nr 2 Miejsko-gminnej Biblioteki
Publicznej w Chrzanowie

za aktywny udział i zaangażowanie
w realizację zadań programowych
XI Dni Literatury Dziecięcej i Młodzieżowej
organizowanych przez Wojewódzką Bibliotekę
Publiczną w Katowicach

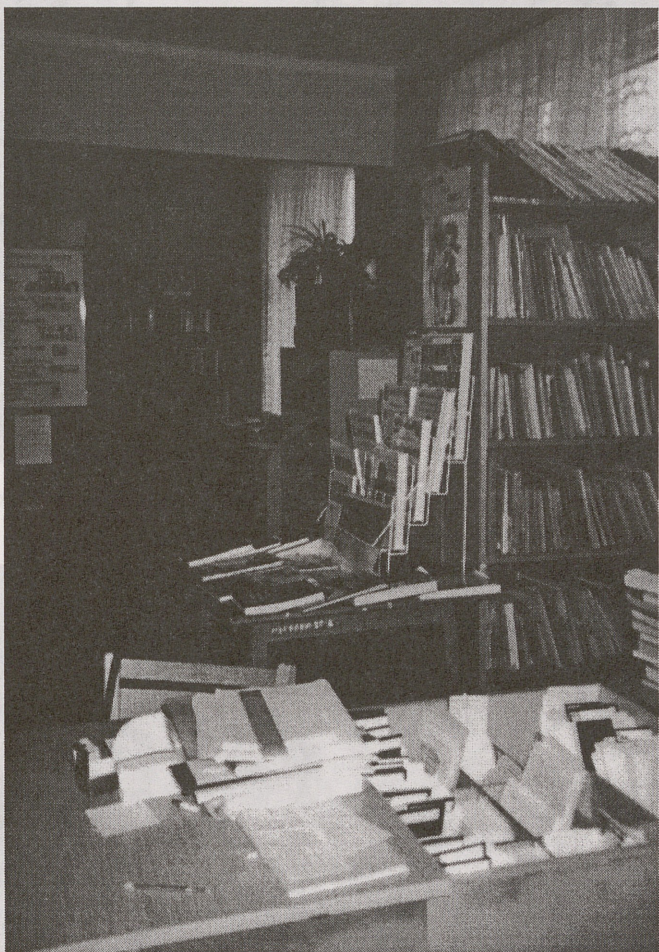

DYREKTOR
Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej
w Katowicach
mgr Andrzej Słaga

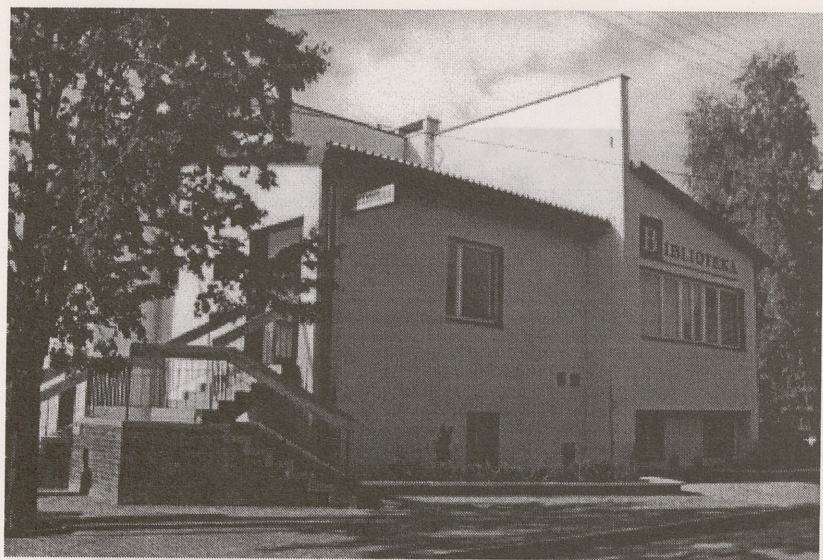
Katowice - 1993 rok

Biblioteka brała czynny udział w ogłaszanych przez
WBK w Katowicach Dniach Literatury
dla Dzieci i Młodzieży i wielokrotnie została nagradzana

Wiejska Filia Nr 6 w Płazie, jako jedną z wielu form upowszechniania czytelnictwa prowadzi kiermasz książek

Nowy lokal F 5 w Balinie - wrzesień 1995 r.

Uroczyste otwarcie F 5 w Balinie, którego dokonał
Burmistrz Miasta Chrzanowa zostało utrwalone
na taśmie przez ekipę telewizji regionalnej 1.10.1995 r.

Przy okazji otwarcia filii w Balinie liczni goście mogli zwiedzić nowy lokal i wystawę p. Doroty Filipek

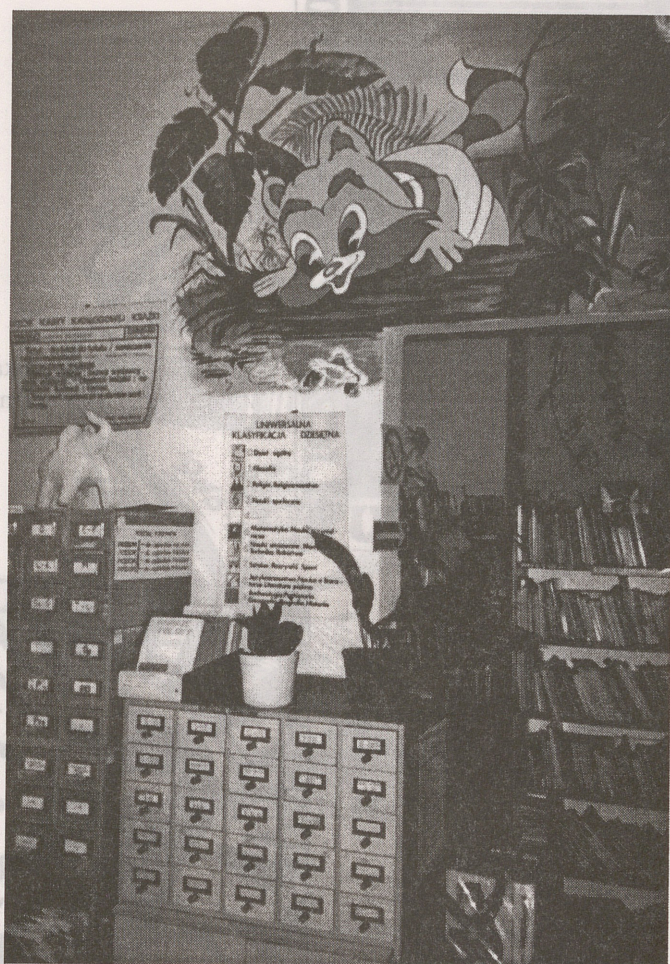

Kącik czytelniczy w lokalu F 13

Osiedlowa wypożyczalnia F13 na os. Południe przy ul. Pęcowskiego 3,
udostępnia czytelnikom gazety i czasopisma

Uroczyste otwarcie F 5 w Balinie, którego dokonał
Burmistrz Miasta Chybatowa i jego zastępca
na taśmie przez ekipę telewizji regionalnej 1.10.1995 r.

Jedna z najstarszych filii F 2 dla dzieci
ozdobiona jest kolorowym freskiem

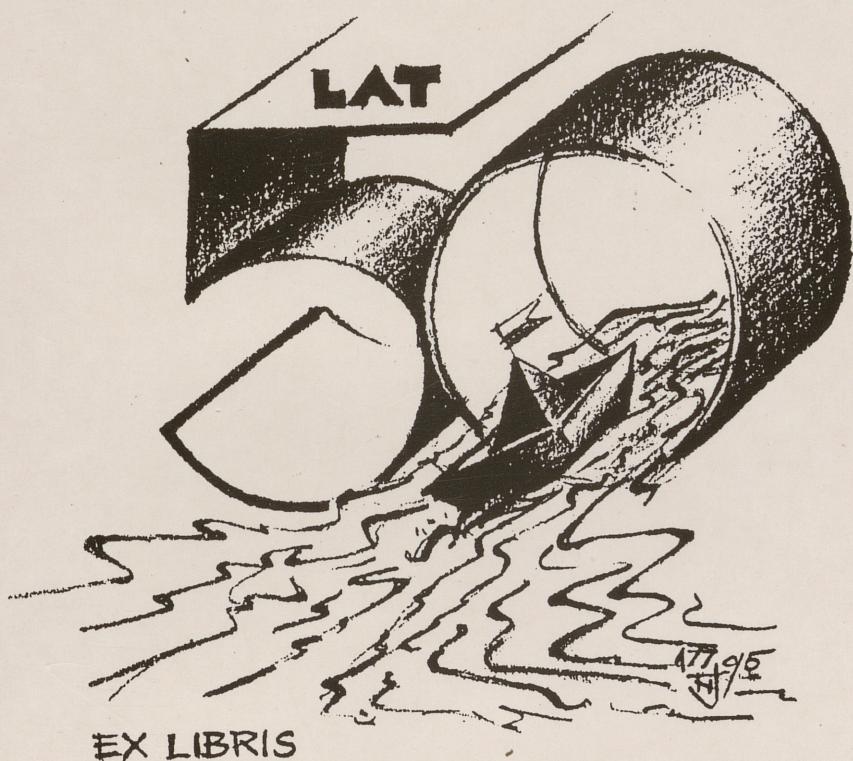
Ekslibris wydany z okazji
30-lecia MBP w Chrzanowie

Ekslibris biblioteki
dla dzieci z okazji 30-lecia
jej działalności - 1986 r.

I nagroda w Międzynarodowym Konkursie
na ekslibris z okazji 50-lecia MBP w Chrzanowie

ISBN 83-904733-1-3